

BORÅS STAD

Budget 2024 - Planeringsunderlag

Kulturnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Möjligheter, utmaningar och risker - Omvärldsanalys	4
3 Nämndens uppdrag och ansvar	7
3.1 Nämndens grunduppdrag.....	7
3.2 Uppdraget som arbetsgivare	18
3.3 Mänskliga rättigheter	24
3.4 Så här följer nämnden upp sitt uppdrag och ansvar	25
3.5 Samarbeten för att klara nämndens uppdrag och ansvar.....	28
4 Kommunfullmäktiges fokusområden	29
4.1 Ett Borås präglad av samarbete, hållbarhet och mänskliga rättigheter	29
4.2 Ett Borås med möjlighet till delaktighet och inflytande, rik kultur meningsfull fritid.....	29
5 Resurser	30
5.1 Resultat	30
5.2 Ekonomiska förutsättningar	30
5.3 Verksamhet 2024	31
6 Investeringar	35
6.1 Sammanställning Investeringsvolymen	35
6.2 Investeringar, årliga anslag	36
6.3 Investeringar som löper över flera år.....	38

1 Inledning

Boråsarnas liv ska berikas av kultur och kulturen ska ha nationell och internationell lyskraft. Så lyder målbilden för kulturen i Borås, enligt Kulturprogrammet – Kultur för alla 2020-2023 med framåtblick. Vidare anger kulturprogrammet tre övergripande strategier, som stakar ut att kulturen i Borås ska verka över hela kommunen - delvis i samverkan med det fria kulturlivet, att det ska finnas en bredd i utbudet och utövandet samtidigt som kulturen med nya, djärva kulturuttryck ska utmana våra invanda tänkesätt. Strategierna samlas under tre rubriker; Kultur i hela Borås, bredda med kultur och utmana med kultur.

Visionen om framtidens Borås lyfter att Boråsarna ska ha möjligheter att utvecklas, att vara kreativa, ha mod att tänka och handla i nya banor, förverkliga idéer och drömmar. Kulturnämndens verksamheter bidrar också till visionen om att det ska vara enkelt att uppleva ett brett utbud av kultur, så att människor möts i Borås, samt att konst och kultur ger ett spännande yttre och internationell uppmärksamhet.

En god start i livet är avgörande för Boråsarnas livsvillkor och hälsa, såväl i uppväxten som senare i livet. I Borås ska barn och unga ha tillit till sin egen förmåga och omgivningen för att kunna delta aktivt i samhället. Barn och unga ska också ha likvärdiga möjligheter att delta i meningsfulla kulturaktiviteter, och deras språkutveckling ska främjas på samtliga arenor där barn och unga vistas. Detta är tre effektmål som leder kulturnämndens arbete mot målsättningen om ett Socialt hållbart Borås och målområdet En god start i livet.

Kulturnämndens viktiga verksamheter; Folkbiblioteken, Skolbiblioteken, Kulturskolan, Textilmuseet, Borås museum i Ramnaparken, Borås Stadsteater, Borås Konstmuseum, Skulpturstaden Borås, den offentliga konsten, Biograf Röda kvarn, Publika möten, stöd till studieförbunden och kulturens föreningsliv och civilsamhälle, kan och vill spela en avgörande roll för Boråsarna livsvillkor och hälsa.

Nutiden präglas av stor osäkerhet, framtiden känns ännu mer oviss. Oroligheter sker på så många olika plan, lokala skeenden får omedelbara globala effekter och vice versa. Sverige och det svenska samhället är inte en isolerad ö i världen utan påverkas i stort och smått av skeenden i vår omvärld.

Vad får då samtidens oroligheter och snabba förändringstakt för konsekvenser för oss här i Borås? Bilden av det sammanhållna samhället utmanas av den ökande polariseringen av åsikter, ideologier och sanningsbegrepp. Men i andra änden växer samtidigt toleransen, den gemensamma förståelsen för varandra och acceptansen över samhällets komplexitet. Det kan även konstatera att de ekonomiska- och folkhälsoklyftorna växer, och invånarna får alltmer ojämlika livs- och uppväxtvillkor och på så vis olika förutsättningar att leva och forma sina liv. Det här är insikter som Kulturnämndens verksamheter behöver ta höjd för när vi ser framåt mot tuffare ekonomiska tider, med en inflation som kvarstår och med fortsatta kostnadsökningar.

2024 blir ett år då nya strategier ska genomföras! Under 2023 ska den nya kulturstrategin beslutas av Västra Götalandsregionens kulturnämnd samt att en ny kulturplan för Boråsregionen antas i kommunalförbundet. Baserat på detta kommer Kulturnämnden uppdatera vårt eget Kulturprogram. De långsiktiga uppdrag som vi har med Västra Götalandsregionen för Stadsteatern, Konstmuseet och Textilmuseet löper ut under 2024, så nya avtal ska förhandlas inför 2025. Dessutom pågår en av Regeringen tillsatt översyn av kultursamverkansmodellen för kultur i hela landet.

2024 blir även ett Jubileumsår! Borås Stadsteater firar 60 år och Kulturskolan 80 år, i förberedelserna inför firandet ser vi även fram emot 2025 då Kulturhuset fyller 50 år!

I budgetplaneringen för 2024 görs effektivisering av verksamheterna enligt anvisningar. Resultatet blir att Kulturnämndens ekonomiska förutsättningar inte räcker för att täcka de stora kostnadsökningar som väntas för 2024, så alla verksamheter kommer att behöva göra besparingar i utbudet. Särskilt hyreskostnaden för externa lokaler ökar dramatiskt under året, vilket Kulturnämnden äskar medel för.

Särskilt hyreskostnaden för externa lokaler ökar dramatiskt under året, vilket Kulturnämnden äskar

medel för. Förutom detta görs ett antal äskningar för kostnadsökningar och investeringar som redan är beslutade om och/eller kända.

Äskanden drift:

- Kompensation för extern hyreshöjning för Textilmuseet och Kulturskolans lokaler 1 500 tkr
- Hyreskompensation för Sjöbohuset 1 200 tkr, Lorensbergsgården 600 tkr och Konstmuseet på Gässlösa 185 tkr
- Skolbibliotekarier till ny skola Fredriksborgskolan på Gässlösa samt mediebudget 720 tkr
- Ökad budget för årsbidrag till kulturens föreningsliv 140 tkr
- Bidrag till nytt moderniserat arrangörsbidrag 140 tkr

Äskande investeringar:

- Konstnärlig gestaltning enligt 1,2% av investerade medel i ny- och ombyggnationer
- Genomförande av Konstbiennalen 2 000 tkr
- Konstinköp; Konstmuseet och Textilmuseet 1 200 tkr
- Förvaltningsövergripande investeringar 1 500 tkr

Kulturnämnden anmäler om att ändra följande verksamhetsmått samt lägga till indikatorer:

- 3.4.2.1 Folkbibliotek - Ta bort båda måtten som inte fyller någon funktion för styrningen av verksamheten
- 3.4.2.3 Egen organisation - Lägg till text ”exklusive all verksamhet Kulturskolan”
- 3.4.2.3 Biblioteken - Lägg till mått om Meröppet och andel aktiva låntagare
- 3.4.2.5 Konst och utställningsverksamhet - Lägg till mått ”antal besökare utställningar utanför Konstmuseets lokaler”
- 3.4.2.7 Kulturskolan - Lägg till mått Antal elever i öppen verksamhet samt lägg till text att det är kursplatser och ej unika elever.

3.4.1 Indikatorer i syfte att följa hur nämndens verksamheter arbetar med styrningen enligt Barnkonventionen:

- Antal nyanställda som gått fortbildning i barnkonventionen
- Antal nämndärenden som gjort en prövning för barnets bästa/ barnkonsekvensanalys
- Antal skolor/ förskolor som tagit del av utbud från förvaltningens kulturkatalog

2 Möjligheter, utmaningar och risker - Omvärldsanalys

Omvärldsanalys – Samhällets generella utmaningar, risker och möjligheter

De senaste årets oroligheter, som ackumulerade då kriget i Ukraina bröt ut, fortsätter att skapa stor osäkerhet för framtiden. Lokala skeenden får omedelbara globala effekter och vice versa. Precis som under pandemin så står det klart att Sverige och det svenska samhället inte är en isolerad ö i världen utan påverkas i stort och smått av skeenden i vår omvärld.

Framtidsbilden präglas av att de ekonomiska klyftorna växer och folkhälsan blir sämre. Människor får dessvärre alltmer ojämlika livs- och uppväxtvillkor och på så vis olika förutsättningar att leva och forma sina liv både i Borås, i Sverige och i världen. Till detta kommer att ytterligare tuffare ekonomiska tider är att vänta, med en inflation som kvarstår och fortsatta kostnadsökningar för både personal, lokalhyror och inköp. Dessutom förutspås att kompetensförsörjningsbrist kommer bli den stora samhällsutmaningen, vi lever med risken att det kommer att saknas medarbetare för uppdraget. Adderat till detta, läggs även de pågående klimatförändringarna, där det visat sig att de ansträngningar som sker runtom i världen för att nå klimatomställningsmålet i Parisavtalet till 2030 troligtvis inte kommer lyckas och konsekvenserna av detta står fortsatt oklart för oss.

Kulturens verksamheter bidrar till att stödja och skapa vägarna framåt för Boråsarnas och Borås omställning för att hantera de stora framtidsutmaningarna. Vår roll som kunskapsnav, folkbildare,

arena, mötesplats, engagemangsväckare, underhållare, spegel och terapeut spelar en viktig roll för att utveckla kapaciteter som pekar på möjligheter och vägar framåt.

Omvärldsanalys – Kulturnämndens möjligheter, utmaningar och risker

Fortsatt ojämlikt deltagande i kulturlivet påverkar Boråsarnas möjlighet till delaktighet och inflytande

Det finns idag stora utmaningar med det ojämlika deltagandet och den utbredda snedrekryteringen i kulturlivet. Delaktighetsarbetet kritiseras fortfarande för att vara alltför styrt uppifrån. Här pekas på att människors möjligheter till inflytande och påverkan i kulturlivet fortsatt är begränsade.

Delaktighet i kulturlivet är kopplade till faktorer som kön, socioekonomi och geografi. Kvinnor är mer kulturaktiva än män och personer med längre utbildning mer kulturaktiva än de med kortare utbildning. Undersökningarna visar också att människor i större tätorter och städer tar del av kultur i större utsträckning än människor på landsbygd och mindre orter. Fler orsaker är brist på tid, pengar och långa avstånd är viktiga förklaringar till varför de inte tar del av konst och kultur.

Även barns kulturvanor är kopplade till socioekonomiska faktorer. Särskilt tydligt är det att barn till föräldrar med längre utbildning deltar mer i kulturlivet än barn till föräldrar med kortare utbildning. I forskningen och kulturvaneundersökningarna ser man ett mönster där socioekonomiskt starkare grupper tar del av en bredare uppsättning kulturaktiviteter, medan grupper med en svagare socioekonomisk ställning tar del av ett snävare utbud.

Kulturnämndens kompensatoriska arbete där kulturverksamheter både planeras och subventioneras för att nå och inkludera alla Boråsare är nödvändiga satsningar för att minska ojämlikt deltagande. Målsättningen om ett Socialt Hållbart Borås är en viktig ledstjärna och prioritering.

Förändrade kulturvanor, nya beteenden och nya inköpsvanor på grund av pandemin samt digitalisering påverkar

Våra kulturvanor har förändrats som en konsekvens av de senaste årens stora digitala teknikutveckling förstärkt av restriktionerna under pandemin. I synnerhet för barn och unga, är kulturupplevelsen lika reell och betydelsefull om den sker digitalt via en skärm eller analogt i mötet med ett material eller bok.

Digitaliseringen av kulturutbudet och kulturdeltagandet pågår, men det finns fortsatt många utmaningar för offentlig sektors kulturverksamheter, såsom kompetensbrist, höga krav på informationssäkerhet, ojämlik tillgång till teknik, behov av regelverksförändringar och ny upphovsrättslagstiftning utgör hinder för utveckling. Risken finns att det kommersiella kulturutbudet springer ifrån den offentligt finansierade verksamheten, och att det kulturutbud som vi som offentligt finansierade verksamhet erbjuder upplevs som odaterat och ointressant. Kultursektorn upplever samtidigt att publiken uttrycker en stor glädje att uppleva konst och kultur IRL igen. Kulturens funktion som levande mötesplatser har överlevt pandemin och besöksantalen ökar.

Det internationella samarbetet behöver en fortsatt skjuts, genom att stödja återstarten av konstnärers mobilitet och internationellt kulturutbyte. Satsningen på en Boråsregional finansieringslots förväntas bli ett stöd för detta. Det är fortsatt viktigt att följa vilken påverkan pandemin haft på kultursektorn som arbetsplats och för konsten och kulturens produktionsförutsättningar.

Principen om armlängdsavstånd är fortsatt aktuell att förhålla sig till, inklusive gränsdragningarna när det gäller kulturpolitisk styrning och konstnärlig frihet

Myndigheten för Kulturanalys rapport från 2021 ”Så fri är konsten; Den kulturpolitiska styrningens påverkan på den konstnärliga friheten” är fortsatt aktuell både för nämndens verksamhet och för konst- och kulturfältets framtidsförutsättningar i stort.

Ett exempel på när politiska beslut kan krocka med professionen och i detta fall även med lagstiftning, gäller biblioteken och ett aktuellt dilemma kopplat till Tidöavtalets förslag om anmälningsplikt av papperslösa. I bibliotekslagens ändamålsparagraf 2§ anges att ”Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla”. Fackförbundet DIK har frågat sina medlemmar och nio av tio bibliotekarier avvisar förslaget om en anmälningsplikt, som innebär att yrkesgruppen kan bli skyldig att ange papperslösa

personer. Om Tidöavtalets lagförslag går igenom, kommer det landa i biblioteksorganisationen som ett svårt etiskt dilemma och arbetsmiljöproblem.

Fortsatt behov att stärka media och informationskunnigheten hos medborgarna

”En stark demokrati bygger på att människor är välinformerade, engagerade och kompetenta och kan fatta välgrundade beslut”. Detta slås fast i regeringens nya ”Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022–2025”. Strategin konstaterar även att digital kompetens och medie- och informationskunnighet (MIK) blir allt viktigare. ”En allt viktigare förutsättning för att kunna vara aktiv och delta i demokratiska processer är att vara rustad med digital kompetens och medie- och informationskunnighet. Förändrade medievanor och en större möjlighet till spridning av information och propaganda men också desinformation och annan vilseledande information i de digitala flödena ställer stora krav på förmåga att kritiskt analysera samt att värdera källor och information”.

Unga Boråsarna ska kunna utvecklas till att bli välinformerade, engagerade och kompetenta människor. På sikt behöver Skolbiblioteken stärkas i Borås. Genom skolbiblioteken kan alla elever oavsett bakgrund och bostadsort, få ett nära stöd till språkutveckling, läsglädje och ökad kunskap om källkritik, effekter som ligger väl i linje med Socialt Hållbart Borås och målsättningen att alla barn och unga ska få en god start i livet.

Genom användandet av AI uppstår nya frågor, bland annat om ansvaret som arbetsgivare och uppdragsgivare för konst- och kultursektorn

En ny utmaning, risk och möjlighet när det gäller den digitala utvecklingen är AI. Kulturförvaltningen påbörjar under 2023 ett internt kompetensutbildningsarbete för att medarbetarna ska börja använda AI som en resurs i arbetet. Men i alla möjligheterna som AI tekniken ger, finns också stora utmaningar.

AI´s påverkan på upphovsrättslagstiftningen läggs nu till den lista av frågor som gäller upphovsrätt och ersättningar, som digitaliseringen har medfört. En för Kulturnämnden närmre fråga, är den om vilket ansvar vi ska ta som arbetsgivare/uppdragsgivare för konst och kultursektorn, när möjligheten nu finns att använda AI producerade alster.

Konstnärernas Riksorganisation (KRO) har hållningen att; ”Trots AI:ns förmåga att skapa konstverk är det viktigt att erkänna och värdesätta det unika och personliga uttrycket hos enskilda konstnärer. Vi ska fortsätta att främja konstnärers originalitet och det mänskliga i konstskapande som ger ett mervärde till konstverken. Genom en kombination av rättigheter, stödåtgärder, utbildning och etiska riktlinjer kan den offentliga sektorn bidra till att skydda och stötta enskilda konstnärer när AI blir en allt vanligare del av konstvärlden. Det är viktigt att hitta en balans där tekniken kan ses som ett komplement till konstnärligt skapande, samtidigt som människans unika talang och kreativitet uppmärksammas och värdesätts.”

Ny branschorganisation Bildkonst Sverige

Bildkonst Sverige, som är en ny ideell branschorganisation för arrangörer inom bildkonstområdet kan också bidra till att stärka konstsektorn. Organisationen bildades efter konstaterandet att bildkonstområdet har halkat efter i kulturpolitikens utveckling, och endast 1–2 procent av de statliga och regionala medlen går till bild och form. En bidragande orsak till konstområdets svaga ställning är enligt rapporten att bildkonsten inte finansieras ordentligt genom Kultursamverkansmodellen.

Krisberedskap och undanförelplaner

Tillgång till kulturutbud och upplevelser är viktiga vid långvariga kriser och samhällsstörningar för att undvika ohälsa och isolering. Här spelar både litteratur och olika kulturupplevelser en stor roll. Vid vissa typer av kriser, som krig eller vid organiserade desinformationskampanjer är det oerhört viktigt att rätt information når till invånarna. Biblioteken är även en samhällsviktig verksamhet där rätt information ges till invånarna utifrån deras frågor, vilket även kan minska ryktesspridning. Detta blir extra viktigt vid kriser, eller vid organiserade desinformationskampanjer att biblioteken hålls öppna som informationscenter.

I nutida väpnade konflikter är kulturarvet en prioriterad måltavla för angriparen. Ett krig i Sverige

kommer även vara ett angrepp på vårt kulturarv, vår historia och vår identitet genom byggnader, monument och föremål. Angriparen vill skapa osäkerhet kring tillhörighet och identitet. Har vi inte något att försvara så sjunker vår försvarsvilja. Utan vår fysiska historia och våra föremål är vi lättare att påverka och manipulera.

Riksantikvarieämbetet har nu redovisat det uppdrag myndigheten fick av Regeringen att utreda de organisatoriska och juridiska förutsättningarna för inrättandet av ett nationellt kulturskyddsråd. Utredningen pekar på stora behov av samordning, stöd, information och kompetenshöjande insatser samt föreslår att ett råd och ett forum inrättas för att samlat arbeta med frågan.

Kulturförvaltningen har kommit en bit i arbetet med krisberedskap och undanförelseplaner. En evakueringsplan är sammanställd och även uppdaterat checklistor gällande hantering och skydd av kulturarv och föremål. Arbetet kommer fortlöpa under de nästkommande åren då det är mycket omfattande med dokumentering, val av platser, säkerhet och skydd, säkra transporter med mera.

Repatriering av föremål från samlingarna, restitution och skadestånd

För museer världen över är repatriering av föremål från samlingarna en stor fråga. Repatriering är en process för återbördande av individer, föremål eller kvarlevor till deras ursprungliga platser eller härkomstort. En repatriering innebär ett försoningsarbete, att göra upp med ett smärtsamt förflutet. I dag är dessa frågor aktuella världen över och svenska museer har länge efterfrågat stöd i hur föremål i museisamlingar bör hanteras. Särskilt intressant är hur samhället, inklusive museer, börjar gå bortom repatriering för att ta itu med restitution och skadestånd, vidta åtgärder för att gottgöra den skada som tillfogats individer och kulturer. Frågan har ännu inte nått någon av Kulturnämndens museum men i en omvärldsanalys med framåtblick är den relevant att ha med.

3 Nämndens uppdrag och ansvar

3.1 Nämndens grunduppdrag

Den övergripande målbilden för kulturen i Borås är att boråsarnas liv ska berikas av kultur samt att kulturen ska ha nationell och internationell lyskraft. Målbilden är fastslagen i Kulturprogrammet – Kultur för alla 2020-2023 med framåtblick, antaget av kulturnämnden 2020. De tre övergripande strategierna i programmet beskriver att kulturen i Borås ska verka över hela kommunen - delvis i samverkan med det fria kulturlivet, att det ska finnas en bredd i utbudet och utövandet samtidigt som kulturen med nya, djärva kulturuttryck ska utmana våra invanda tänkesätt. Nämnden har även antagit en Barn- och ungdskulturplan för att stärka barns rättigheter och främja barns delaktighet och inflytande.

I Kulturnämndens reglemente specificeras nämndens uppgifter, vilka är:

- Vara huvudman för Borås Stadsteater, Biblioteken i Borås (folkbibliotek och skolbibliotek), Borås Kulturskola, Borås Konstmuseum, De Kulturhistoriska Museerna, samt biograf Röda Kvarn
- Främja kulturlivet i frågor som rör bildnings- och studieverksamhet, litteratur, teater, sång, musik, dans, konst, film, foto, musei- och utställningsverksamhet, publika möten. m.m.
- Bevaka och förmedla kulturarvet och göra det mer tillgängligt samt stödja lokalhistorisk forskning
- Delta i projektering och utformning av det offentliga rummet
- I samråd med berörda verksamheter och brukare besluta om konstnärlig utsmyckning/gestaltning av offentliga platser och byggnader
- Ansvara för samordning av barn- och ungdomskultur
- Se till att kulturfrågorna beaktas i förskolor, skolor, fritidsverksamhet och inom äldreomsorgen
- Arbeta med kulturturism

Dessutom åligger det Kulturnämnden att handlägga ansökningar om bidrag från institutioner,

organisationer eller enskilda, inom nämndens verksamhetsområde, och fördela bidrag inom ramen för beviljade anslag. Att besluta om stöd till lokala kulturföreningar och bidrag till lokala kulturprogram. Att besluta om förvärv av konst för utsmyckning/gestaltning av offentliga platser och byggnader och anskaffa konstverk inom ramen för anvisade medel. Att verka för ett bevarande av för samhällsbilden värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer. Att avge yttranden i plan- och byggnadsärenden. Samt att fungera som stipendienämnd vid utdelandet av kommunens kulturstipendier

Kulturnämndens målbild, strategier och reglemente följer väl de nationella kulturpolitiska målen.

”Målen för kulturpolitiken är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.” Sveriges riksdag har beslutat att barns och ungas rätt till kultur särskilt ska uppmärksammas för att uppnå de kulturpolitiska målen. Den här prioriteringen förstärktes 2018 då barnkonventionen blev lag, för att stärka barns rättigheter och främja barns delaktighet och inflytande i samhället.

Kulturnämndens verksamheter följer även Västra Götaland Kulturstrategi 2020-2023 med fem strategiområden: Vidgat deltagande, Gynna nyskapande, Utveckla kapaciteter, Nyttja tekniken och Öka internationaliseringen. Även Boråsregionen har en egen kulturplan som länkar in ovan styrdokument. Dessa båda strategiska dokument uppdateras under hösten 2023 och nya kommer att antas för 2024 och framåt. Även Kulturnämndens Kulturprogram kommer att uppdateras under det kommande året.

Lagstyrd verksamhet

Bibliotekslagens ändamålsparagraf lyder: ” 2 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.”

Bibliotekslagen nämner skolbiblioteken i paragraf 10: ”Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.” Även i skollagen står biblioteken nämnda i kapitel 2 paragraf 35-36: ”§35 För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. §36 Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.”

Borås konstmuseum, Textilmuseet och Borås museum regleras av Museilagen, och i ändamålsparagrafen 4 § fastställs ”Ett museum ska utifrån sitt ämnesområde bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning.” 8 § fastställer museets ansvar för kunskapsuppbyggnad ”Ett museum ska bidra till forskning och annan kunskapsuppbyggnad, bland annat genom att ha hög kompetens inom sitt ämnesområde.” 9 § fastställer museets ansvar för förvaltning av samlingar ”Ett museum ska aktivt förvalta sina samlingar för att nå verksamhetens mål.”

Nämnden har även verksamhetsspecifika planer, program och riktlinjer; Biblioteksprogram 2020-2024, Skolbiblioteksprogram 2021-2024, Riktlinjer för den offentliga konsten, Riktlinjer för kulturhistoriska miljöer, Kulturplan för kultur i förskolan, Kulturplan för kultur i grundskolan samt Utvecklingsstrategi för Konststaden Borås.

För tre av kulturnämndens institutioner; Borås Stadsteater, Borås Konstmuseum och Textilmuseet finns även avtalsstyrda långsiktiga uppdrag med Västra Götalandsregionens kulturnämnd. De nuvarande avtalen löper ut 2024, så under budgetåret ska nya långsiktiga avtal förhandlas mellan parterna.

3.1.1 Så här genomför nämnden sitt grunduppdrag under kommande år

Hur nämnden ska genomföra grunduppdraget beskrivs enligt följande disposition. De olika verksamheterna beskrivs i var sitt avsnitt med underrubriker som följer de tre strategierna från

Kulturprogrammet samt Socialt hållbart Borås; En god start i livet målbilder. I slutet beskrivs kort hur Kulturförvaltningen arbetar med det verksamhetsövergripande krisledningsarbetet.

BIBLIOTEKEN I BORÅS

Kultur i hela Borås

Att allmänheten har tillgång till öppna och tillgängliga bibliotek i hela Borås är en prioriterad fråga. Genom att införa Meröppet, så att lokalerna är tillgängliga även utanför bemannad tid, på fler bibliotek ökar möjligheten att uträtta enklare ärenden, ta del av bibliotekens samlingar eller sittplatser och kanske hålla ett styrelsemöte i en förening. Meröppet är genomfört på biblioteken i Dalsjöfors, Fristad och Viskafors, genomförande är på gång även för Sandared och Byttorp.

Biblioteken i Viskafors, Sandared, Dalsjöfors och Fristad har möjligheter att utvecklas till små kulturhus, där många andra av ortens verksamheter förlägger aktiviteter. Biblioteken på de här orterna är redan idag naturliga mötesplatser och detta kan tas tillvara och utvecklas, ett önskemål som även kommit från några av ordsråden. För 2024 jobbar biblioteken vidare med att utveckla detta, bland annat genom deltagande i ordsråd och samverkan inom kommunen.

Verksamheten för människor som bor i landsbygden skulle på några års sikt behöva förstärkas genom en ny bokbuss, vilket även skulle innebära möjlighet till andra kulturaktiviteter och uppsökande verksamhet tillsammans med andra inom staden.

Under 2024 kommer Mötesplats Kristineberg att stänga då fastigheten ska byggas om, och tillfälliga lokaler för biblioteket blir på Lorensbergsgården. I skrivande stund är det inte helt säkert var den nya Mötesplatsen kommer att ligga, men förhoppningen är att kunna återvända till samma plats på Kristineberg, byggprocessen förväntas i så fall ta ca 3-4 år.

Bredda med kultur

Ett av bibliotekens stora företräden är att det är en plats dit man kan besöka utan att känna krav på att prestera eller handla något. Samtidigt gör det också att biblioteken blir platser där människor från alla möjliga vägar i livet möts, och ibland även stöts. Det är i grunden en del i det som gör biblioteken som plats så viktig, och något som Biblioteken i Borås vill utveckla genom fler Meröppna bibliotek. För att biblioteken ska få vara dessa fantastiska mötesplatser krävs att de får vara fortsatt trygga platser. För att säkerställa det jobbar Biblioteken i Borås med de verktyg som finns, till exempel dialog med besökare, samarbete med fältassistenter och öppen ungdomsverksamhet, men också med kameraövervakning där så behövs.

Biblioteken på mötesplatserna och familjecentralerna är viktiga för att bygga relationer med invånare, särskilt i de områden som är socioekonomiskt svaga. På Norrbyhusets bibliotek testas en nischning som ska göra biblioteket till extra bra på att möta nysvenskar och vuxenstuderande.

Under 2024 kommer Sjöbohuset att invigas och de boende på området får tillgång till ett modernt bibliotek i ett allaktivitetshus där förhoppningen är att även föreningslivet blir en aktiv samarbetspart.

2024 blir det första året utan någon statlig finansiering av Bokstart, ett väldigt framgångsrikt koncept där bibliotekarie bland annat gör hembesök, delar ut bokgåva och pratar om högläsning med nyblivna föräldrar. Biblioteken i Borås avser att fortsätta med Bokstart inom den ordinarie budgetramen.

Utmana med kultur

Arbetsättet att vara de som möjliggör för andra att kunna uppfylla sina idéer fortsätter, under 2023 har det arbetsättet utvecklats i olika projekt och förhoppningen finns att förfina det arbetet under 2024.

Det kan handla om att ge vissa resurser såsom administrativ hjälp, teknikstöd med mera, men också om att våga släppa kontrollen. Ett exempel under 2023 har varit ett ungdomsmagasin helt framtaget av ungdomar och unga vuxna med stöttning från Biblioteken i Borås och Borås Tidning. Men exempel kan också vara alla de olika samarbeten och arrangemang som görs mellan bibliotek och andra organisationer, exempelvis Internationella funktionsrättsdagen eller Vita käppen-dagen. Att utmana kan innebära att biblioteken utmanar sig själva genom att släppa på en del av kontrollen, men det kan också vara utmanande aktiviteter för biblioteksbesökarna.

Knallebiblioteken

Knallebiblioteken förtjänar en egen rubrik. I december inför Borås biblioteksdatasystemet Quria och de andra kommunerna i samverkan (kommunerna i Boråsregionens kommunalförbund) går i in i det nya systemet under våren. I mars 2024 kommer invånarna i Boråsregionen att ha tillgång till ett samlat biblioteksutbud från samtliga kommuner som ingår i samverkan, mer för fler och något som underlättar för alla de som pendlar mellan orterna eller för barn som kanske har föräldrar i olika kommuner.

Biblioteken i Borås planerar att tillsammans med övriga bibliotek i Knallebiblioteken genomföra en stor barnrättsreform i de nya gemensamma lånereglerna. Alla avgifter för barn gällande försenings- och ersättningsavgifter föreslås tas bort, något som är nödvändigt om det ska gå att garantera att alla barn får ett eget bibliotekskort när de går i förskoleklass. I dagsläget krävs vårdnadshavares underskrift för att få ett bibliotekskort något som gör att likvärdigheten tyvärr blir lidande och detta kan åtgärdas med hjälp av de här åtgärderna.

Samtidigt tas förseningsavgifterna bort helt och hållet för alla grupper, även det för att få fler att ta del av bibliotekens möjligheter. Detta kompenseras av höjda ersättningsavgifter (om t.ex. en bok inte återlämnas alls) samt lägre kostnader för sms-utskick.

Knallebiblioteken kan även beskrivas som en landsbygdsreform, Borås är motorn i samverkan och tack vare Västra Götalandsregionens transportsystem också navet för samarbetet. De mindre kommunerna får tillgång till Borås stora samlingar, men faktum är att även Borås invånare får tillgång till ett mer än dubbelt så stort mediebestånd jämfört med idag!

Framöver ser biblioteken också möjligheter till andra fördelar såsom utökat samarbete kring medieinköp, gemensamma program och programturnéer samt upphandlingar där vi tillsammans blir en större och starkare part.

Socialt hållbart Borås

Det ligger i bibliotekens grunduppdrag att arbeta med språkutveckling och så sker på alla bibliotek. Genom alla de programaktiviteter som genomförs, de dagliga kontakterna med barn och föräldrar liksom i samverkan med andra. Alla förskoleklasser besöker biblioteken och barnen kan då få sina första bibliotekskort.

Förutom det breda uppdraget så arbetar biblioteken mer riktat med språkutvecklande insatser på Norrby. I förskoleförvaltningens språkprojekt på Norrby är biblioteket en deltagare och där testas olika sätt att arbeta tillsammans. Under hösten 2023 arbetar biblioteket på Norrbyhuset med att göra en uppföljning med familjerna som har gått kurser på Språkhallen, något som förhoppningsvis slår väl ut och leder till att det kan bli en ordinarie verksamhet under 2024 och framåt.

Även minibiblioteken som förskola och bibliotek tillsammans på förskolorna är ett sätt att nå ut till så många barn som möjligt, där bör en utvärdering ske under 2024 för att se hur minibiblioteken har tagits emot.

En stor fördel med biblioteksverksamheten är att den är väl spridd geografiskt och därmed kan biblioteken erbjuda kulturaktiviteter till barn och unga över hela staden.

För att få fler barn och unga att vilja delta i de aktiviteter som biblioteken erbjuder så är barnen och ungdomarna själva med och diskuterar fram ett flertal av aktiviteterna. För 2024 planeras för flera deltagardrivna och medskapande aktiviteter. Ungdomsbibliotekarier deltar i olika barn och unga nätverksgrupper i syfte att fånga upp och stödja förslag och idéer.

Närbiblioteken samverkar ofta med både fritids och fritidsgårdar och kan på det sättet också få hjälp både med kontakt med barnen och med att hämta in barnens åsikter. Enhetschef från Biblioteken är förvaltningens representant i Skolan som arena på Sjöboskolan, under 2024 fortsätter det framgångsrika formatet att utvecklas där dans- och kulturaktiviteter är en viktig del av innehållet.

Skolbiblioteken

Hösten 2024 öppnar den Fredriksborgsskolan på Gässlösa. På den nya F-9 skolan ska stadens kommunikationsklasser samlas. Dessa elever har behov och är stora användare av skolbibliotekets stöd och resurser.

Skolbiblioteksorganisationen är redan hårt pressad och underfinansierad, ett faktum som Kulturnämnden lyft i tidigare budgetar.

DE KULTURHISTORISKA MUSEERNA

Kultur i hela Borås och vidare i Västra Götalandsregionen

Museernas kulturmiljöer, arkiv och magasin förbättras ständigt via riktade insatser som är både handgripliga och digitala. Museerna har årligen hundratals kontakter med brukare som vill ha information, stöd, titta på föremål, skriva böcker, göra filmer eller donera ting till samlingarna. Att exponera samlingens innehåll via social media och Digitalt museum är ett viktigt led i att ge allmänheten ökad kunskap och tillgång till sitt kulturarv men också en satsning på museernas kärna, identitet och kunskapsbas.

De kulturhistoriska museerna ingår i samverkans- och utvecklingsplattform Prisma i syfte att synliggöra och stärka kulturarvets roll i samhällsutvecklingen. Museerna ingår i samtliga arbetsgrupper i Prisma Västra Götaland tillsammans med andra ideella och offentliga aktörer som har ett gemensamt intresse i industrisamhällets kulturarv. I plattformen erbjuds samarbeten, stöd, kompetensutveckling, utvecklingsmöjligheter och ett regionalt sammanhang för föreningar, platser och småskaliga aktörer som genom kulturarvet vill utveckla en plats, en verksamhet eller ett besöksmål för att bidra till lokal och regional utveckling. Erbjudanden finns inom områdena digitalt berättande, programsamverkan, kulturturism, kompetensutveckling, föreningsutveckling, temakvällar, ämnesdagar, föreläsningar och andra evenemang till allmänheten.

Som ett led i det långsiktiga uppdraget med Västra Götalandsregionen har Textilmuseet sedan 2021 ett designuppdrag att koordinera och utveckla Form & Folk för att stärka och främja hållbar form och design i Västra Götaland genom att synliggöra utövarna och de miljöer som präglas av form och design samt öka intresset för närproducerad form samt inspirera till cirkulära konsumtionsmönster och en hållbar livsstil.

Bredda med kultur

Samverkan och projekt på alla nivåer, från förskolornas ateljéer till Textilhögskolan är viktiga instrument i museiverksamheten. Museerna aktiverar nya målgrupper i verksamheterna och även på andra mötesplatser, ofta i samverkan med föreningar, nätverk och intresseorganisationer. Textile Fashion Center fortsätter att utvecklas och Textilmuseet har en viktig roll i samverkan med övriga intressenter. Basutställningar och tillfälliga utställningar kompletteras med inspirerande programverksamhet i samverkan med utställare, nätverk och föreningar. Metoderna varierar och stäcker sig från att ge möjlighet till volontärskap i verksamheten till eget skapande tillsammans med andra. Oavsett målgrupp arbetar museerna för att vidareutveckla samtida strömningar av DIY, kulturarv och traditionellt hantverk med modern innovationspedagogik och workshops för att möta och stimulera behov av kreativitet och interaktion.

2024 har särskilt fokus på att aktivera och skapa intresse för den nya basutställningen om Hållbarhet som blev klar före årsskiftet. Temat är redan efterfrågat, främst från skolor, men nu kan många fler grupperingar få fördjupning inom området och arbete med frågorna på museet eller i den digitala miljö som skapats till projektet. Den gamla basutställningen Textil Kraft får en mindre uppdatering så att den kompletterar den nya utställningen på ett lämpligt sätt.

På Borås museum visas utställningen Älskade korg! som vill väcka nyfikenhet kring hantverket, visa mångfalden av korgar i Sverige och berätta om vår rika korgtradition som bärhjälp, transport och förvaring har en lång tradition i Sverige och korgmöbler trendar i våra inredningsbutiker. Även i webbutikerna har korgen i digital form en given plats. Däremot finns det inte många korgmakare kvar i Sverige och kunskapen om hur man binder och flätar korgar försvinner bort.

Utmana med kultur

Textilmuseet fortsätter att presentera nationellt intressanta och kvalitativa utställningsproduktioner i stora format liksom i små pop-uper vilka kombineras med intressanta programpunkter och unika workshops.

Våren bjuder på ett nytt utställningssamarbete med Konsthansverkscentrum Väst samt Mönstrade

Positioner och i juni den framåtsyftande examensutställningen EXIT. Till hösten visas Korsettkriget som beskriver en kamp om kvinnlighetens former vid förra sekelskiftet, ett ämne som fortfarande är brännande aktuellt. Vad är vi villiga att göra för att forma våra kroppar efter moden och ideal - och vem som tjänar på att vi gör det? Förhandlingar pågår också kring en stor modeutställning som förväntas öppna under hösten 2024, där en modepersonlighet med en fingertoppskänsla som fått modevärlden att jubla, presenterar en garderob som inte är rädd för att utmana normer och ställa samhällets förväntningar av mode på sin spets.

Socialt hållbart Borås

Många skolor besöker museerna och i samverkan med museipedagogerna skräddarsys upplevelsen och dialogen. Med så kallat ekokritiska textiltillvägagångssätt jobbar museet utanför de traditionella ramarna för pedagogik och kommunikation och erbjuder program och berättelser som appellerar till både intellekt och känslor, för att på så stötta unga i att få grepp om och förstå de komplexa relationerna mellan människa, ekologi och planet.

Varje år arrangeras en mängd aktivitet för barn och unga så som olika Lördagsbarn och workshops kopplade till aktuella utställningar. Det sker även fördjupande projekt med skolor eller andra grupper av barn och unga som själva vill använda museet som arena för egna projekt och aktiviteter, som arrangerar eller utställare.

BORÅS KONSTMUSUM OCH OFFENTLIG KONST

Kultur i hela Borås och vidare i Västra Götalandsregionen

Fokus under året kommer att vara Borås Art Biennial som invigs i maj 2024. Under biennalen aktiveras ett flertal platser runtom i staden där konsten medverkar till att skapa engagemang hos invånare och besökare. Med samverkansprojekt och program får olika grupper möjlighet att vara del av och fördjupa sig i konstnärliga processer. Den urbana konsten införlivas i biennalen och skapar överraskande situationer och möten.

Parallellt fortsätter verksamheten att verka för konstprojekt genom enprocentsmedlen vid ny – och ombyggnationer över hela Borås. Projekten sker i nära samverkan med flera olika förvaltningar, främst LFF och Grundskoleförvaltningen.

Den turnerade Lars Tunbjörk-utställningen har blivit mycket uppskattad och bokningarna fortsätter att strömma in. Även museets föreläsningar kring Tunbjörks konstnärskap är eftertraktade och bokas över hela regionen. Turnén sker i nära samarbete med Förvaltning för Kulturutveckling, VGR.

Verk från samlingen lånas frekvent ut till andra konstinstitutioner, främst i Norden, men även övriga Europa och världen där de introduceras i nya sammanhang. Att museets samling representeras i externa sammanhang bidrar till god marknadsföring och spridning för verksamheten även internationellt.

Som ett led i det långsiktiga uppdraget med Västra Götalandsregionen bidrar Konstmuseet till att skapa en attraktiv produktions- och visningsplats för samtidskonst genom verksamhet i museets lokaler och i det offentliga rummet.

Bredda med kultur

Genom att ständigt förnya det offentliga rummet med såväl permanenta gestaltningar som tillfälliga konsthändelser som Borås Art Biennial, sprids konsten brett till invånare och besökare. Det demokratiska perspektivet blir påtagligt i Borås. Konsten bjuder in människor som rör sig i stadsrummet att ta del av samtidskonst och bidrar med nya perspektiv på givna platser. Detta förväntas i sin tur väcka intresse och locka fler besökare att komma till museet. Som ett ytterligare led i att sänka tröskeln för publiken och arbeta inkluderande är det kostnadsfritt att besöka museet och aktiviteter som visningar och programverksamhet.

Genom konstbiennalen och satsningarna i det offentliga rummet bidrar museet till ökad turism och destinationsutveckling i nära samarbete med näringslivet, Borås TME, Borås City med flera. Att arrangera en stor konstbiennial är tidskrävande med många möten och samarbeten, för att klara ett så stort arrangemang måste i stort sett museets samtliga anställda fokusera på biennalen.

Den verksamhet som fortsätter att löpa på parallellt är gestaltningsprojekt genom enprocentsmedlen

samt fortsatt arbete med förankring av förstudien kring visionen om ett nytt Konstmuseum på Krokshallsberget. De konsulter, Magdalena Malm och Joanna Zawieja, som arbetade med framtagandet av förstudien, arbetar nu med ett utökad uppdrag att formulera ett långsiktigt gestaltungsprogram för Viskans Park.

Med gestaltungsprojekten når museet ut med konsten brett och till platser som LSS- boenden, VÅBO, skolor och förskolor. Gestaltungsprojekten i förskole- och skolmiljö utgör ofta barns första möte med samtidskonst vilket breddar perspektivet och öppnar för dialog och reflektion om vad konst kan vara och handla om.

I och med lanserandet av Lars Tunbjörk Center för fotografi har området fotokonst fått en särskild plats, Tunbjörks fotografiska gärning synliggörs och vävs samman med en fristående sektion för samtida fotografi. Här visas bland annat den årliga utställningen av den fotograf som tilldelats Lars Tunbjörkpriset.

Ett nytt och utmanande område är att vidareutveckla är det nya uppdraget kring Urban konst, som ska integreras med Konstmuseets övriga arbete med offentlig konst. Uppdraget utgörs av att utveckla arbetet med stadens befintliga muralmålningar, men även att formulera och utveckla det vidare arbetet. Omvärldsanalyser har visat att det är ett komplext uppdrag som kräver tydligare strategier gällande livslängd, ansvarsfrågor samt vård och underhåll. Muralmålningar skiljer sig från övrig offentlig konst på så vis att de oftare är uppförda som temporära verk, och utförda med material som inte håller över tid. Att vårda och underhålla denna typ av verk är därför på många sätt ett utforskat område, som kräver nya arbetsmetoder och kompetenser. Att som en kommunal verksamhet ansvara för målningar placerade på privata fastigheter är en komplicerad fråga som kräver en särskild tydlighet och ansvarsfördelning mellan museet och fastighetsägare. För att kunna ta sig an detta område satsar verksamheten på att anställa en person för att arbeta särskilt med urban konst. Museet kommer under året att initiera och genomföra nya projekt.

Utmana med kultur

I museet visas utställningar där de medverkade konstnärerna tillsammans med de curatoriska och tematiska utgångspunkterna gestaltar samtidsaktuella frågor och koncept som väcker reflektion och eftertanke. Satsningar som Borås Art Biennial är viktiga för att ta plats på den internationella samtidskonstscenen och för att kunna attrahera intressanta konstnärskap att ställa ut i Borås. Under biennalen sker samverkan med många externa parter som institutioner, gallerier och konstnärer världen över.

Att verka för att sprida samtidskonst är en utmaning i sig, och för att öka kunskap och förståelse är det viktigt att erbjuda nycklar och ingångar till konsten. Detta sker genom pedagogik, visningar och program där museet arbetar med dialogbaserade processer för kunskapsinläring som vidgar horisonter och utmanar perspektiv.

I den samtida konsten är tematiken fokus och vårens utställning med konstnär Tove Kjellmark rör sig i gränslandet mellan det artificiella och det organiska, det konstruerade och det naturliga, vilket ofta tar sig uttryck i ett undersökande av relationen människa och robot.

Rörlig bild är en naturlig del i den samtida konsten och ett område där konstmuseet varit ledande och arbetat framgångsrikt med under många år. Bland annat ingår verksamheten i juryn för Frame Filmfestival, en årlig kortfilmsfestival, tävling och mötesplats för filmare och filmintresserade i Västsverige. Festivalens arrangörer är Förvaltning för kulturutveckling, Västra Götalandsregionen. I kategorin konstfilm, som utmanar och erbjuder experimentella utforskande grepp inom konstfilmen, är ett av priserna att det vinnande bidraget visas på museet.

Museets vision om att det ska byggas ett nytt konstmuseum i Borås är den stora utmaningen en lång tid framöver och kommer troligtvis att skapa debatt och väcka många starka känslor.

Konstmuseet fortsätter att utveckla samtidskonsten i Västra Götaland, särskilt videokonst och rörlig bild, och bidra till gestaltade och hållbara livsmiljöer i samverkan med andra aktörer.

Socialt hållbart Borås

Den samtida konsten kan främja barn och ungas språkutveckling. Genom att se, uppleva och prata om konst lär sig barn och unga att uttrycka sig och sätta ord på sin upplevelse. Med uppdraget att förmedla konst och med barnkonventionen som grund sträcker sig den uppsökande konstpedagogiska verksamheten långt utanför museets väggar. Detta resulterar i att verksamheten når ut till barn och unga som lever i socioekonomiskt utsatta områden men även andra som vanligtvis inte besöker museet. Arbetet skapar möjlighet till interkulturell dialog och att stärka barns rättigheter samt bidrar till ett hållbart samhälle.

Gestaltad livsmiljö

Arkitektur, form, design, konst och kulturarv har avgörande betydelse i samhällsbygget och påverkar oss människor i deras vardag. Gestaltad livsmiljö är ett politikområde från 2018 som ser till vikten av att ha en helhetssyn på utformning av offentliga miljöer, där konst, arkitektur, form, design och kulturarv ses som ett sammanhållet område. Vikten av ett tvärsektorielt perspektiv betonas och det behövs rutiner och forum för det nödvändiga förvaltningsövergripande samarbetet.

Under 2023 gav Tekniska nämnden sin förvaltning i uppdrag att leda en samrådsgrupp för gestaltad livsmiljö i vilken Konstmuseets medarbetare ingår. Detta kommer vara en viktig arbetsgrupp för att säkerställa att konsten och kulturen deltar i tidiga skeenden när stadens miljöer gestaltas.

BORÅS STADSTEATER

Kultur i hela Borås och vidare i Västra Götalandsregionen

Borås Stadsteater erbjuder scenkonst på såväl teaterns egna scener som på olika platser runt om i Västra Götalandsregionen.

Som ett led i det långsiktiga uppdraget med Västra Götalandsregionen arbetar teatern vidare med att vidga möjligheterna för alla invånare att uppleva en mångfald av scenkonst på egna scener och via turnéer förstärka infrastrukturen av spelplatser och arrangörer i regionen. Ett annat mål för 2024 är att fördjupa och skapa nya samarbeten mellan scenkonstinstitutioner och det fria kulturlivet i hela Västra Götaland, till exempel genom samproduktioner, gästspel och lunchteaterföreställningar.

För år 2024 planerar verksamheten fem nya egenproducerade produktioner och ett flertal gästspel på teaterns egna scener samt en turné med cirkusföreställningen Euphoria i samarbete med Riksteatern och Stora teatern (Göteborgs Stadsteater). På så vis nås även målsättningen att utveckla den samtida cirkusens uttryck, spridning och etablering i Västra Götaland.

Bredda med kultur

Verksamheten ska erbjuda ett brett och varierat konstnärligt utbud av scenkonstupplevelser, såväl egna scenkonstproduktioner som större gästspel och intimare lunchteaterföreställningar. För år 2024 planerar verksamheten att spela fem egna scenkonstproduktioner med en variation av teman och konstnärliga uttryck, ett flertal varierade gästspel samt ett antal publika aktiviteter såsom bland annat AW + och Spoken Word. Årets repertoar bildar tillsammans ett brett konstnärligt utbud och bidrar med att skapa en relevans för och med en bredd av målgrupper.

Teatern fortsätter även att medverka till scenkonstens digitala utvecklingen och att öka tillgängligheten till teaterföreställningar genom samarbeten med organisationer med kompetens inom tillgänglighet och teknik.

Utmana med kultur

Borås Stadsteater ska utmana sin publik med en scenkonst som inte bara erbjuder en variation av konstnärliga former och uttryck, samhällsaktuella teman utan även utmanar rådande strukturer och perspektiv. År 2024 fyller Borås Stadsteatern år och kommer att fira det med att bland annat bjuda på en nyskriven revy som berättar Borås Stadsteaters 60-åriga historia. Revyn skrivs av Alma Lindé och regissör är Lovisa Onnermark, som kommer tillbaka till teatern efter att hon regisserade familjeförställningen Hans och Greta hösten 2022. Den andra nyskrivna pjäsen är Den varmaste sommaren och skrivs av Dag Thelander, som nyligen fick det svenska Ibsensällskapets dramatikerpris. Den nyskrivna musiken står Per Wickström för. Den varmaste sommaren handlar om fotbolls-VM 1994 och den folkfest som uppstod i samband med Sveriges bronsmedalj. För barnen blir det Mors lilla

Olle. Utifrån Alice Tegnens klassiska barnvisa och inspiration från samtal med lågstadiesbarn i Borås har Alexandra Loonin skrivit en pjäs om relationen mellan barn och vuxen, människa och natur för barn i åldrarna 6-9 år. Pjäsen har nypremiär i februari på lilla scen. Mikael Dahl står för regi och föreställningen är tonsatt av Sara Parkman och Hampus Norén. De scenkonstproduktioner som ska spelas till hösten 2024 är under planering.

PUBLIKA MÖTEN

Kultur i hela Borås

Ny satsning för Röda Kvarn kommer att vara ett utökat samarbete med Göteborg Filmfestival då Borås är utvald att bli deras Filmårskommun 2024. Det innebär ett större Skapande skola-projekt med utvalda skolor i serviceorterna i ett samarbete mellan Göteborg Filmfestival, Textilmuseet, Röda Kvarn och Grundskoleförvaltningen.

Fem Lördagsbarn per termin planeras på Kulturhuset, biblioteken och mötesplatser. Ett rullande schema finns för vilka bibliotek och mötesplatser för Lördagsbarn varje termin, vilket resulterar i minst ett Lördagsbarn i någon av serviceorterna och ett på mötesplats i stadsdelarna.

Kommunikation: Under 2024 fortsätter kommunikationsarbetet för Kulturförvaltningen i stort genom insatser för att kommunicera det breda kulturutbud som Borås har, för att förstärka varje verksamhets kommunikation. Ett nytt format eller kanal istället för den s k kultursidan kan vara aktuellt för att ge en samlad bild. Kommunikatörsträffarna med samtliga kommunikatörer/ marknadsförare fortsätter med information och planering av kommunikationsinsatser vid olika arrangemang.

Bredda med kultur

Under 2024 arbetar verksamheten vidare på att skapa ett modernt, inbjudande och tillgängligt Kulturhus. Arbetet inleddes tillsammans med projektledare från Lokalförsörjningsförvaltningen under 2023. Besökarundersökningar och arkitektkompetens kommer att ligga till grund för konkreta förändringar och förbättringar ur både arbetsmiljö- och besökarperspektiv.

Året som filmårskommun innebär att bio Röda Kvarn planerar att visa fler filmfestivalfilmer i anslutning till Göteborg Filmfestival samt samarrangera Barnfilmfestival under hösten. Även utomhusbio planeras i någon omfattning.

Det blir fortsatta samarbeten med deltagardrivna arrangemang för barn och unga, t ex projektet Gatukultur i samverkan med Fritid- och folkhälsoförvaltningen, Borås Bostäder och föreningslivet m fl . Lovaktiviteter är välbesökta och populära, därför fortsätter verksamheten att planera för detta under 2024, i samverkan med andra verksamheter i förvaltningen och med delaktighet som drivkraft.

Publika möten fortsätter arbetet med att utveckla möten kring dansen tillsammans med Kulturförvaltningens övriga verksamheter, Regionteater Väst samt föreningslivet i Borås.

Under 2024 sker också regional samverkan med bland annat STEP-festivalen, Planeta-festivalen och Stora Teatern i Göteborg, för att bredda det lokala programmet med residens och internationell scenkonst inom dansområdet.

Inom projektet att utveckla populärmusiken i Borås har aktivitetsplanen för utvecklingsarbetet (2020-2024) utökats med aktiviteter som syftar till att etablera en scen för populärmusik i Borås. Om Kulturnämndens förslag till Kommunfullmäktige går igenom kommer en större satsning kunna påbörjas och två koordinatörstjänster (50%) kan rekryteras som ska stärka arbetet med samverkan inom staden samt förbereda etableringen av en fysisk scen i Borås.

Verksamheten på Magasinsgatan 8 fortsätter med regelbundna skisskvällar och arrangemang med målning, musik och dans under de varma månaderna. Väggen södra sida behöver renoveras under året. Ett önskemål från allmänheten är även att installera en fast scen för uppträdanden.

För de muraler som uppförts under projektiden inom Gatukultur börjar bygglovstiden att löpa ut. I samråd med Bostäder i Borås AB och Fritids- och folkhälsoförvaltningen sker eventuell avveckling eller en utarbetas en plan för hur projekten kan följas upp/förlängas med inflytande av boende i områdena.

Mukulat-festivalen genomförs varje år. Det är ett samarbete mellan Finskt förvaltningsområde, Kulturskolan, Konstmuseet och biblioteket. Budgeten går till aktiviteter såsom barnteater, materialinköp till de andra verksamheternas aktiviteter och trycksaker.

Reklam och kommunikationsinsatser för det moderniserade Projekt och arrangemangsbidraget ska göra

bidraget känt för målgrupperna under året. Fortsatt arbete kring revidering av bedömningsregler och riktlinjer för stödet görs kontinuerligt under implementeringsperioden. Förintelsens minnesdag är ett årligt uppdrag för evenemang och utställning i Kulturhuset som genomförs i januari.

Utmana med kultur

Biografen Röda Kvarn har stor frihet och kapacitet att både bredda och utmana genom sin repertoar. Medvetna val vad gäller tematik och ursprungsland ger ett varierat utbud för boråsarna. Formatet Kulturtisdagar utvecklas till att bli kulturkvällar, placerade på olika passande veckodagar och kommer att ha ett tydligare fokus på konstnärliga dialoger och performances samt popup-utställningar. Kultursekreterare vuxen inleder ett samarbete med Textilmuseet med kompletterande evenemang, t ex gästföreläsare, i samband med utställningen Mönstrade positioner under våren 2024.

Socialt hållbart Borås

I det förvaltningsövergripande arbetet med Områdesutveckling används metoden där civilsamhället står i centrum och driver utvecklingen. Kultursekreterarna ingår i arbetsgruppen Meningsfull fritid på Norrby, ett arbete som skall utvidgas till Hässleholmen också. Kultursekreterarna samverkar också ortsråden och barn och unga grupperna.

Stöd till Studieorganisationerna

Publika möten handlägger Borås Stads bidrag som riktar sig till studieförbund som vill skapa aktiviteter vid Borås mötesplatser inom området Socialt hållbart Borås. Till mötesplatser räknas till exempel bibliotek, kommunala mötesplatser och träffpunkter, fritidsgårdarna, Kulturhuset och museerna i Borås. Årsbidragen till Studieförbunden fördelas enligt Västra Götaland bildningsförbunds rekommendationer.

Stöd till övrig kulturverksamhet

Under många år har nämndbidraget för Årsbidrag, En snabb slant och Projekt- och arrangemangsbidrag legat på samma nivå. Precis som för annan verksamhet i samhället har kostnaderna ökat för de ideella organisationerna för att skapa publika arrangemang. De sökta summorna överstiger vida de summor som nämnden kan bevilja inom sin ram. Därför är svårigheterna stora att fördela bidragspotten rättvist. Föreningar får konkurrera med varandra och den totala summan urholkas. I planeringsunderlaget budget 2024 ligger ett äskande om att öka nämndbidraget för årsbidrag för att komma till rätta med detta och bättre matcha Borås viktiga kulturföreningar och kulturaktörers behov av bidrag.

Projekt och arrangemangsbidraget har moderniserats enligt beslut i Kulturnämnden så att fler aktörer än de ideella föreningarna ska kunna söka bidrag för att arrangera evenemang. 2024 blir första året med det nya bidraget och revidering av bedömningsregler och riktlinjer för stödet ses kontinuerligt över under implementeringsperioden.

Publika möten ger inte bara ekonomiskt stöd till Borås fria kulturliv och föreningsliv. Kultursekreterare arbetar även aktivt med informationsarbete, att skapa nätverk, underlätta samarbeten och hitta möjligheter för hur verksamheterna kan stödjas förutom bidragshandläggningen.

KULTURSKOLAN

Kultur i hela Borås

Kulturskole-filialerna är fortsatt en viktig satsning för att nå och öka antalet elever med annan etnisk och social bakgrund att ta del av kulturskolans verksamhet. Undervisningen bedrivs på åtta grundskolor fördelade inom Borås Stad och är kostnadsfri för eleverna. Grundskoleförvaltningen ersätter Kulturskolan med terminsavgifterna, 500 kronor per termin/ per deltagande elev. I denna avgift ingår även hyra av instrument. Övriga kostnader såsom lärarkostnader/material med mera, står kulturskolans organisation för. Inför läsåret 2024/2025 planerar kulturskolan, i samverkan med Grundskoleförvaltningen, att se över den verksamhet vi bedriver på våra filialsolor, se på struktur och uppdrag i relation till hur vi kan nå fler deltagande barn i verksamheten samt se på hur kulturskolan geografiskt finns vid kommunens skolor.

Kulturskolan har sedan hösten 2023 inlett dialog och samverkan med Skolan som arena på Sjöbo och

kommer fortsatt arbeta för god samverkan under 2024.

Genom Kulåret, med kostnadsfri kulturverksamhet för alla barn i årskurs 1, når Kulturskolan ut med kultur i hela Borås till barn och unga. Efter utvärdering och genomlysning av verksamheten under 2023 kommer Kulåret från och med läsåret 2023/2024 att även nå barn med funktionsnedsättning i årkurs 1-3.

Kulturskolan kommer under 2024 fortsatt arbeta aktivt med att erbjuda lovverksamhet vid kulturskolans tre utbudspunkter (Simonsland, Musikens Hus samt Hässlehuset), men också arbeta för att erbjuda lovverksamhet i lokaler i serviceorterna och i gles-/landsbygd.

2024 firar Borås kulturskola 80 år av verksamhet. Detta kommer uppmärksammas under verksamhetsåret runt om i kommunen.

Bredda med kultur

Under 2024 har kulturskolan som mål att fortsatt arbeta för att starta upp gruppverksamhet i glesbygd för barn och unga som av olika anledningar inte har möjlighet att ta sig till våra utbudspunkter på Simonsland, Musikens Hus eller Hässlehuset. Detta arbete möjliggörs dels via utökat nämndbidrag för målgruppen och öppen verksamhet samt dels via bidragsmedel från Statens Kulturråd. Kulturskolans mål under 2024 är att verksamhet inom dans och cirkus på skolorna i Målsryd och Dannike är väl befäst och att verksamheten är väl integrerad på barnens fria tid i anslutning till skoldagens slut.

Kulturskolans riktade arbete för att erbjuda målgruppen barn och unga med funktionsnedsättning tillgänglig och anpassad verksamhet utvecklas och fortsätter.

Under 2024 kommer kulturskolan att arbeta aktivt med frågan kring gruppundervisning generellt och nya undervisningsformer tar form redan under terminsstart för läsåret 2023/2024 med fokus på instrumentalundervisning i grupp för yngre åldrar. Betydelsen av det sociala sammanhanget för deltagande barnet är av stor betydelse, samtidigt som kunskap och utbildning fogas samman på ett för barnet lekfullt sätt. Genom nya arbetssätt vill kulturskolan visa på betydelsen kring bevarandet av instrumentalundervisning och dess orkestertradition.

Borås Kulturskola jobbar aktivt för att öka närvaro digitalt. Inför 2024 är ambitionen att en ny, anpassad hemsida för kulturskolans verksamhet ska vara implementerad. Ambitionen är att hemsidan ska attrahera, skapa nyfikenhet och vara informativ mot vår målgrupp barn och unga, vårdnadshavare samt externa kulturutövare som söker information om vår verksamhet.

Utmana med kultur

Att med barnkonventionen som grund föra samtal kring kulturens och konstens värde med våra barn och unga och arbeta aktivt med kulturskolans Elevkår är viktiga delar för att nå och höra barnens röst och kreativitet. Med dessa viktiga frågor som grund kommer kulturskolan att arbeta vidare med ungas inflytande, dels inom organisationen och dels inom regional samverkan med övriga musik- och kulturskolor inom Sjuhärad. Frågor kring normer och strukturer inom verksamheten är aktuella frågor som vi kommer arbeta vidare med under 2024.

Socialt hållbart Borås

Kulturskolans Generationskör är ett av många exempel där man jobbar med språkutveckling. I denna kurs möter pedagogen yngre barn i åldern 4-6 år med vuxen och där man på ett lustfyllt sätt via sång och rörelse utvecklas i både språk och rörelse/motorik.

Under 2024 fortsätter kulturskolans verksamhet i projektet "Språkhallen" på Norrby för att främja språkutveckling hos yngre barn och dess vårdnadshavare. Ett samverkansprojekt genom Socialt Hållbart Borås och förvaltningarna: Förskoleförvaltningen och Kulturförvaltningen (Bibliotek och Kulturskola).

Utmaningen framåt är att befästa arbetet med barn och unga på våra mötesplatser i kommunen. Förvaltningens (genom kulturskolan) tre kulturpedagoger som i skrivande stund utgår från mötesplats Hässlehuset arbetar uppsökande och utgår från barn och ungas eget kreativa kapande inom kultur. Detta arbete har under 2023 tagit form och verksamhetens arbetsmetoder och verksamhet (såsom öppen ateljé, musikklubb, studio och dansverksamhet) kommer fortsatt utvecklas och delar av

verksamheten implementeras på mötesplats Norrby under 2024. Med projektmedel från EFS rådets bidragsmedel som syftar till att bekämpa barnfattigdom kommer kulturpedagoger kunna arbeta vidare med Skolan som arena projektet, på Hässleholmen.

Den öppna verksamheten som nu erbjuds på Kulturskolan på Simonsland har mottagits mycket positivt av barn och unga. Genom Musiklabb (ett musiktrustat rum för ”drop-in”) når kulturskolan fler ungdomar i högstadietiden. Arbetet med Öppen ateljé fortsätter och kulturskolan ser ett högt deltagande i denna avgiftsfria drop-in-verksamhet som planeras att vara öppet fyra - fem dagar i veckan under läsåret 2023/2024.

Förvaltningsövergripande krisplanering

Borås Stad har genom CKS påbörjat ett säkerhetsarbete där Kulturförvaltningen har bedömt ett antal riskområden och föreslagit åtgärder i en säkerhetsdatabas. Här kommer evakueringsplaner, checklistor och dokument att finnas. Sedan tidigare har Kulturförvaltningen en krisledningsorganisation och krisparmar för varje befattning i en krisledningsstab.

3.1.1 Uppdrag från nämnd 2024

Uppdrag	Så genomförs uppdraget
Utreda effekten av skolbiblioteksreformen	Att utreda och följa upp effekterna av reformen och hur den har påverkat läs och skrivkunnet bland barn och unga. Utredningen redovisas december 2024.
Utreda framtida användning av konstmuseets lokaler	Att utreda en framtida alternativ användning av lokalerna för andra verksamheter och annat innehåll än ett konstmuseum. Redovisas december 2024.
Utreda möjlighet av externa klimatanpassade magasin för konstmuseets samling	Att utreda klimatanpassade förvaringsutrymmen för konstsamlingen så att den inte tar skada och förvaras på bästa sätt. Redovisas december 2024

3.2 Uppdraget som arbetsgivare

Personalen är en av de viktigaste resurserna för att kulturnämnden ska nå verksamhetens mål med hög kvalitet. Den demografiska utvecklingen pekar på att det blir färre som ska försörja fler vilket innebär att kommunen behöver effektivisera och använda kompetensen på ett ändamålsenligt sätt.

Som en konsekvens av att samhället står inför stora förändringar - som demografi, teknik och digitalisering, förändringar och polariseringar i värderingar, globalisering och klimatförändringar kräver det inte bara att verksamheten anpassar sig till förändringarna, utan att även att arbetsgivare ställer om kompetens och arbetsätt, där ny teknik och digitaliseringen är en del. För att möta detta behöver nämnden skapa utrymme för innovation och utveckling i organisationen, och se över vilka organisatoriska förutsättningar som behövs för att skapa en bättre arbetsmiljö och en hållbar kompetensförsörjning

Sveriges Kommuner och Regioner har tagit fram tre strategier för att möta kompetensförsörjningsutmaningen – *hållbart arbetsliv*, *attraktiv arbetsgivare* och *nya lösningar*. Det innebär att vi behöver stå oss attraktiva på arbetsmarknaden genom att stödja medarbetarens utveckling och stärka ledarskapet. Det handlar även om att hitta nya lösningar genom att använda ny teknik, använda kompetensen ändamålsenligt och att hitta nya samarbeten för att frigöra arbetstid och möta kompetensförsörjningsbristen. Samtidigt behöver vi arbeta för att medarbetare ska bibehålla en god hälsa, vara motiverade och vilja arbeta längre.

Jämställdhet i arbetslivet är avgörande för att vara en attraktiv arbetsgivare och klara kompetensförsörjningen

Jämställdhet i arbetslivet är helt avgörande för att klara välfärdens utmaning att bemanna verksamheterna med tillräckligt många medarbetare med rätt kompetens. Sveriges kommuner och regioner (SKR) har tagit fram ett arbetsgivarpolitiskt jämställdhetsprogram som för Kulturnämndens verksamheter har störst bäring i punkterna; utveckling av friskfaktorer, att den psykosociala arbetsmiljön ska förbättras och att fler och tydliga karriär- och utvecklingsvägar ska skapas. Utöver det poängteras att chefer oavsett kön ska ha lika goda arbetsvillkor och förutsättningar.

Jämställdhet innebär också att arbetsplatsernas personalgrupper speglar befolkningssammansättningen. För att nå dit behöver Kulturnämndens verksamheter bredda sin rekrytering, säkerställa att ingen diskriminering sker och öka tillgängligheten med målsättningen att det skapas mer mångfald i personalgrupperna.

Förändringar påverkar avtal och lagar på arbetsmarknaden

Till följd av förändringstakten ses trender på arbetsmarknaden som *innovation och livslångt lärande* samt *organisatoriska förutsättningar och arbetsmiljö*. Det genomsyras i våra kollektivavtal, kompetens- och omställningsavtalet, nya LAS, anpassningen till EU direktivet kring dygnsvila, pensionsavtal, revidering av arbetsmiljöförordningar - organisatorisk och social arbetsmiljö samt arbetsanpassning, där det sker en tydlig förskjutning från individ- till organisationsnivå.

Den digitala transformationen kräver ett livslångt lärande och förändrar arbetssätt och ledarskap

Att förstå och acceptera den digitala transformationen är viktigt för att bättre anpassa verksamheten efter medborgares behov och förutsättningar och fortsatt leverera en hög kvalitativ verksamhet med färre antal medarbetare. Digitaliseringen kommer att påverka arbetssätt och arbetsuppgifter vilket i sin tur ställer krav på kontinuerlig kompetensutveckling av befintlig personal men kan även påverka omställningstakten av personalyrken i förvaltningen på sikt.

Omställning i verksamheten påverkar även arbetsmiljön. Förändringstempot ställer krav på att kontinuerligt undersöka och följa upp såväl arbetsmiljön, arbetsorganisationens effektivitet som kompetensförsörjningen i förvaltningen. I det arbetet krävs att förvaltningens kultur karakteriseras av innovation och tillit, utveckling och lärande.

Personal kommer att kräva större flexibilitet och förvaltningen kommer att behöva det. Mycket talar för att hybridarbete, en kombination av distans- och kontorsarbete, blir ny norm för många yrkeskategorier och förvaltningens förhållningssätt till att mäta arbete och prestation förändras.

Chefer kommer i större utsträckning leda medarbetare på distans och delvis följa upp såväl arbetet som arbetsmiljön på ett nytt sätt. Samtidigt kan nya arbetsuppgifter och till följd nya yrkeskategorier eller kompetensutveckling av befintliga medarbetare krävas för att möta boråsaren på ett förändrat sätt. På samma sätt som trenden är tydligt mot att samhället polariseras kan vi anta att även arbetsmarknaden går åt samma håll. Det kan innebära att vissa yrken går mot att arbeta mer fysiskt för att möta boråsaren och att andra yrken går mot att arbeta mer på distans för att möta andra behov i verksamheten. Den rutin för tillfälligt distansarbete som förvaltningen tog fram 2022, som en följd av det förändrade arbetssättet under pandemin, utgör en bra grund för det fortsatta arbetet.

Arbetsgivaren behöver följa upp arbetsmiljön kring de digitala verktygen och en arbetsmiljöromd för den digitala arbetsmiljön utarbetas centralt för att användas 2024. De digitala verktygen behöver anpassas till människan, vara självinstruerande, ha fungerande teknik och designade för att arbetet ska förenklas och effektiviseras och minska stressen och bristerna i kvaliteten.

Förändrade arbetsförhållandena påverkar jämställdheten och arbetsmiljön

Vid tillfälligt distansarbete behöver arbetsgivaren vara observant på att en effekt är att fler kvinnor än män väljer att arbeta på distans för att underlätta familjelivet. De blir då lätt osynliga jämfört med fysiskt närvarande kollegor, vilket skulle kunna påverka deras löne-, och utvecklingsmöjligheter.

Andra effekter är att de yrkesgrupper som har möjlighet att arbeta på distans minskar sin sjukfrånvaro medan de medarbetare som kräver mer fysisk närvaro bibehåller sin sjukskrivningsnivå om inga

förändringar görs kring deras arbetsmiljö. Samtidigt måste arbetsgivaren vara mer vaksam på de medarbetare som delvis arbetar på distans under sjukdom.

Tillitsbaserad styrning och ledning för att leda innovation

Omställningen av verksamheten bedrivs av förvaltningens medarbetare och *tillitsresans intentioner* blir allt viktigare – för det är hos medarbetare i nära samverkan med invånare som innovationen kommer att ske. *Tillitsresan* betonar vikten av att chefen ges utrymme att visa riktning och undanröja hinder för ett medledarskap. Det ställer förändrade krav på chefer i förvaltningen att utöva ett tillitsbaserat och närvarande, kommunikativt ledarskap där stort fokus ligger på uppdragets ramar och de gemensamma principerna som staden tagit fram.

För att möjliggöra innovation tillsammans med invånarna behöver förvaltningens medarbetare anamma arbetsmetoder som stödjer deltagardriva processer och inkluderande medskapande arbetssätt. Kulturnämndens rutin för styrning utifrån barnkonventionen implementeras under 2024 likväl som Borås stads riktlinjer för delaktighet och inflytande för medborgare.

Arbetslivet för den unga generationen

En god arbetsmiljö, trygghet i anställning, bra arbetsvillkor, trevliga kollegor, att ha en bra chef, att det finns balans mellan arbete och fritid samt intressanta arbetsuppgifter är viktiga vid val av arbetsgivare för den unga generationen. Men även frågan om en hög lön har blivit viktigare, visar SKRs senaste rapport "Unga och välfärdsjobben". Det gäller något högre för män än kvinnor.

I samma rapport konstateras att för unga som har arbetat i våra verksamheter förändras bilden av våra yrken till det positiva och de uppskattar de meningsfulla och intressanta jobben. Det gäller såväl kvinnor och män. Att potentiella medarbetare så som praktikanter och ferieungdomar, likväl som timavlönade får relationer till oss som arbetsgivare är viktigt.

Specifikt för Kulturnämndens verksamheter vid kulturförvaltningen

I takt med den demografiska utvecklingen ökar konkurrensen om arbetskraft. Antalet medarbetare inom kulturförvaltningens verksamheter bedöms inte öka som en konsekvens av demografien men däremot behöver förvaltningen ersättningsrekrytera på grund av pensionsavgångar och övrig personalomsättning. När konkurrensen på arbetsmarknaden tilltar i stort kommer det få konsekvenser för kulturförvaltningens möjlighet att rekrytera medarbetare. Även om intresset för utbildningar som leder till jobb i de flesta av förvaltningens verksamheter ser ut att vara stabilt över tid, kan den ökade omställningen och konkurrensen på arbetsmarknaden få konsekvensen att unga ser andra utbildningar och yrken som mer intressanta. Och konkurrensen av arbetskraft ökar i vår bransch.

Att förvaltningen arbetar för jämställda arbetsvillkor och god arbetsmiljö som gör att medarbetare kan arbeta länge är en konkurrensfördel. Att förvaltningen arbetar för att medarbetares kompetens tas tillvara i syfte att utveckla verksamheten och planmässigt arbetar med lönekarriär och utvecklingsmöjligheter för en god kvalitet i verksamheten skapar bättre förutsättningar att behålla och attrahera nya medarbetare. Utöver det bör förvaltningen skapa goda förutsättningar för chefer att leda så att möjlighet ges att leda medarbetare och verksamhet i förändring.

Arbetsmiljö, organisation och bemanning

De förändringar som genomförts i lagen om anställningsskydd (LAS) har stärkt arbetstagarens möjligheter till tillsvidareanställning på heltid och det har påverkat vår möjlighet som arbetsgivare att anställa medarbetare på visstid.

De nya EU direktiven kring dygnsvilan som gäller från 1 oktober 2023 kommer få följd effekter kring bemanningen under 2024. Utgångspunkten är att vi ska ha hälsosamma arbetstider och schemaläggning för att främja ett långt och hälsosamt arbetsliv.

Förvaltningen har ett uppdrag att bedriva verksamhet på ungas fria tid, vilket innebär att kulturskolan har i uppdrag att i större utsträckning bedriva verksamhet under lov och kvällar och helger. Ett arbete med att se över arbetstiden och schemaläggningen har påbörjats i enlighet med HÖK 21, bilaga 6. Vilket förväntas utvecklas i HÖK 24. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) driver och samordnar

arbetet tillsammans med kulturskolor i Sverige. Förvaltningen följer och tar jämna steg med övriga kulturskolor.

Inom kultursektorn är deltidsanställningar fortsatt vanligt och många inom sektorn kombinerar sitt arbete vid kommunala institutioner med eget konstnärligt skapande, vilket arbetsgivaren måste anpassa sig till för att rekrytera medarbetare inom verksamhetsområdet. Heltid som norm kan därför vara svårare att leva upp till inom delar av kulturförvaltningens verksamheter.

Förvaltningens medarbetare består framförallt av tillsvidareanställd personal, med undantag av Stadsteatern som har en stor andel visstidsanställd personal. Det är konstnärlig personal och tekniker som går på Riksvalet. En konsekvens är att många nya medarbetare rekryteras och introduceras under året vilket minskar stabiliteten på arbetsplatsen.

För att vara en attraktiv arbetsgivare, förbättra arbetsmiljön och bibehålla en hög kvalitet i verksamheten har förvaltningen som mål att arbeta för en ökad stabil bemanning över tid, vilket går hand i hand med Borås stad mål att andelen timavlönade ska minska. En del av arbetet består av att se över möjligheterna till samordnad bemanning mellan verksamhetsområden inom primärt kulturhuset och inom biblioteksverksamheten.

Textilmuseet, Konstmuseet och Stadsteatern anlitar också många frilansare med F-skatt sedel, enligt branschpraxis.

Under 2022 har kulturförvaltningen haft 18 avgångar och personalomsättningen har varit relativt stabil de senaste tre åren. Att förvaltningen har en låg personalomsättning anses positivt för kvalitén och arbetsmiljön i verksamheten men kan komma att öka i takt med att konkurrensen av arbetskraft ökar. Förvaltningen fortsätter följa personalomsättningen då bristen på framförallt kulturskollärare ökar.

Kulturförvaltningen har i januari 2023 26 medarbetare inom åldersspannet 60-66 år. Medarbetare har rätt att kvarstå i anställning har höjts till 69 år. Pensionsavgångarna bedöms de närmaste tre åren vara 12 medarbetare. Nio av dem är jämt fördelat inom Biblioteken, Stadsteatern och Publika möten. På Stadsteatern är det framförallt teknisk kompetens. Det finns anledning för dessa tre verksamheter att se över behovsanalysen för framtida kompetensförsörjning, vilket går i linje med förvaltningens arbete att utveckla en kompetensbaserad rekrytering.

Förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete

Borås Stad nya rutin för uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet genomfördes under december 2022 till januari 2023, och konstaterar att förvaltningen har en fungerande skyddsorganisation och genomför riskbedömningar vid behov. De delar som behöver omhändertas och även planeras under 2024 är fördelning av arbetsmiljöuppgifter och rutiner i arbetsmiljöarbetet när förvaltningen samverkar på gemensamma arbetsplatser inom och mellan förvaltningar i Borås Stad, samt att fortsätta stödja arbetsmiljöarbetet på Stadsteatern, enligt överenskommelsen i Teaterns LSG och Arbetsmiljöverkets beslut.

Andra slutsatser som kunde dras är att hanteringen av lokalfrågor för chefer tar mycket tid i anspråk och kunskap och handlingsutrymme saknas för chefer vilket skapar svårigheter att fullt ut ansvara för lokalfrågor som en del av arbetsmiljön. Det framkom även att den digitala arbetsmiljön behöver undersökas närmare. När det gäller den psykosociala arbetsmiljön finns risker för hot och våld samt trakasserier från besökare inom framförallt biblioteken, verksamheten har rutiner för åtgärder och uppföljning av detta som följs upp och ses över kontinuerligt.

Samma tendens finns i andra kulturverksamheter nationellt. I DIK:s (facket för alla som arbetar eller studerar inom kultur, kommunikation eller kreativ sektor med över 20 000 medlemmar) rapport "hakkors utanför museet" lyfter fram vikten av att arbetsgivaren hanterar det ökade antalet hot, våld och trakasserier som sker nationellt i kulturverksamheterna i Sverige. Det handlar primärt om rasism, sexism och HBTQ-hat. Av DIK's medlemmars museianställda anser 60 procent att tonaliteten i valrörelsen ökat risken för hat och hot mot dem och deras arbetsplatser.

Psykisk ohälsa ökar i samhället och det observeras bland personalen i förvaltningens verksamheter. Den samordnade utbildningsinsatsen som sker centralt 2023 kommer vara vägledande för fortsatt utveckling

av rutiner och arbetssätt inom förvaltningen under 2024 för att förebygga ohälsa och tidigt vidta åtgärder för att minska ohälsa.

Kulturnämnden har även beslutat om åtgärder som rör ovan nämnda risker i det systematiska arbetsmiljöarbetet till nästa års intern kontrollplan.

Omställningen av verksamheten bedrivs av förvaltningens medarbetare

En förutsättning för att förvaltningen ska gå i takt med förändrade behov kräver att medarbetare har rätt kompetens, är motiverade, förstår och accepterar förändringen samt upplever en hållbar arbetsmiljö. Sammantaget ger det förutsättningar för förvaltningen att uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.

I det arbetet har Chefer identifierats som nyckelfunktioner, vilket föranleder att förvaltningen medvetet kommer arbeta för att attrahera och behålla chefer. Eftersom chefskarriär inte är lika attraktivt för den yngre generationen blir chefsförsörjningen viktig.

Chefers organisatoriska förutsättningar och möjlighet att arbeta i enlighet med tillitsresans intentioner är en konkurrensfördel. Samtidigt som chefers kompetens inom innovationsledning är avgörande för att förvaltningen ska använda medarbetares fulla potential och öka verksamhetens kvalitet och effektivitet.

Ett fortsatt arbete med att omhänderta de insatser som identifierats inom arbetet med Chefios (chefers organisatoriska förutsättningar) kommer fortsätta under 2024.

Förvaltningens medarbetare behöver bättre spegla befolkningssammansättningen

För att stärka arbetet med att skapa verksamhet som är angelägen och relevant för alla Boråsare, enligt nämndens Kulturprogram och strategin för ett socialt hållbart Borås, behöver förvaltningens medarbetare bättre spegla Borås befolkning. Med alltför homogena arbetsgrupper går förvaltningen miste om andra viktiga kompetenser utöver professionens kunskap.

I en rapport från kulturrådet kring allas möjligheter att delta i kulturlivet beskrivs att ett breddat deltagare till kulturskolan är viktigt för att på sikt få en ökad bredd av unga talanger och konstintresserade att söka till utbildning som leder till jobb inom kultursektorn. Rapporten beskriver att genom en breddad rekrytering breddas även kulturutbudet på sikt. För att locka fler till utbildning som leder till jobb i kultursektorn lyfts även vikten av att arbeta för en god arbetsmiljö och arbetsvillkor inom branschen samt ett ökat samarbete med utbildningsanordnare. En normkritisk och kompetensbaserad rekrytering som undanröjer hinder för nätverksrekrytering anses viktigt för breddad rekrytering.[1]

Genom att utveckla den kompetensbaserad rekrytering under 2024 hoppas förvaltningen bredda representation och öka mångfalden i personalgrupperna.

Kompetens- och rekryteringsförutsättningar

Prognoser visar att yrken inom kultursektorn och yrken inom kommunikation och marknadsföring är fortsatt attraktiva, även på några års sikt. Möjligheten att rekrytera utbildade kulturskollärare och kompetens inom specialiserade praktiska ämnen inom teatern ser på sikt ut att minska. Förvaltningen planerar att undersöka möjligheterna att samarbete med Svensk scenkonst kring att locka unga att söka sig till utbildning inom praktisk scenkonst. Konkurrensen om bibliotekarier är mer balanserad på sikt i Borås än riket i stort på grund av att bibliotekshögskolan finns i Borås och för att förvaltningen har en mer balanserad åldersstruktur, jämfört till riket i stort. Trots det är det brist på skolbibliotekarier och svårare att rekrytera bibliotekarier till bibliotek i socioekonomiskt utsatta områden. Förvaltningen ser behovet av ett ökat samarbete kring utbildningsinnehåll vid bibliotekshögskolan. Studenterna får inte fullt ut den utbildning som krävs för att leva upp till förvaltningens förväntningar på uppdraget som bibliotekarier. Det påverkar såväl medarbetares arbetstillfredsställelse som verksamhetens kvalitet.

Tillgången på digital kompetens, som är i samklang med den kulturella och konstnärliga utvecklingen är svår att rekrytera. Möjligheten att rekrytera erfarna kommunikatörer har minskat de senaste åren. Förvaltningen vill utveckla den externa marknadsföringen för att vidga deltagandet och öka

försäljningen av vårt utbud, samt utveckla den interna kommunikationen för att entusiasmera och öka helhetssynen bland förvaltningens medarbetare.

Som en del av den långsiktiga kompetensförsörjningen planerar biblioteksverksamheten ett partsgemensamt arbete med kompetens, bemanning och lönestruktur i syfte att bredda och differentiera yrken för att effektivisera verksamheten och använda kompetensen ändamålsenligt. Det samordnas med arbetet kring schemaläggning och bemanning inom biblioteksverksamheten.

Den digitala transformationen tillsammans med den nya AI-tekniken kommer förvaltningen nogsamt att följa och ta del av, i syfte att utveckla såväl kvalitén som behovet av personal i förvaltningen på sikt.

Lönebildning som en del av förvaltningens kompetensförsörjning

Möjligheten till tillfälligt distansarbete och goda pendlingsmöjligheter inom Göteborgsområdet har ökat möjligheten att rekrytera kompetens samtidigt som marknadskraftiga löner blir allt viktigare för att behålla och attrahera kompetens.

Konkurrensen ställer krav på förvaltningen att se över bemanning och arbetsorganisation, att differentiera arbetsuppgifter och yrken för att delvis kunna bredda och rekrytera med kompletterande kompetenser men även för att skapa incitament till karriär- och utvecklingsmöjligheter för befintlig personal. Förvaltningen fortsätter arbetet under 2024.

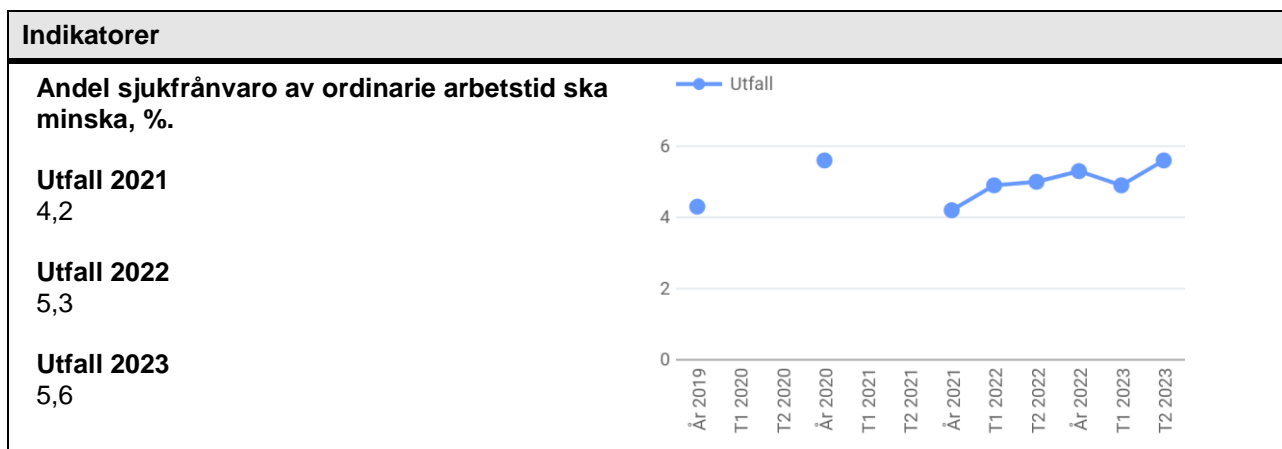
Bristen på kulturskollärare och lärare inom estetiska ämnen i regionen påverkar troligtvis medarbetares möjlighet att byta arbetsplats, för vissa för att öka lönen, andra för att arbeta närmare sin bostad, då flera av de yngre lärarna bor i Göteborg.

Kompetensbristen inom kulturskolan kan mötas med att ställa om till mer undervisning i grupp. En ytterligare positiv effekt av gruppundervisning är att minska kön till kulturskolans kurser.

I jämförelse med likvärdiga yrken i staden, konkurrerande kommuner och andra arbetsgivare, har förvaltningen identifierat att lönerna för bibliotekarier, lärare vid kulturskolan, chefer och erfarna medarbetare med hög prestation bör premieras för att rekrytera och behålla medarbetare med hög prestation.

Den lönesatsning som sker under tre år för kulturskollärare och bibliotekarier bedömer förvaltningen kommer att öka lönenivåerna i den utsträckningen att det inte är motiverat att fortsatt höja dessa yrkesgrupper ytterligare under 2024. I övrigt fortsätter förvaltningen att premiera medarbetare med hög prestation.

3.2.1 Indikatorer

Indikatorer

Så nås målet för indikatorn

Sjukfrånvaron är relativt låg vid kulturförvaltningen och består nästan uteslutande av kort sjukfrånvaro (1-14 dagar). Den långa sjukfrånvaron har stadigt fortsatt att minska i förvaltningen, vilket bedöms bero på ett väl fungerande systematiskt rehabiliteringsarbete. Biblioteken har den högsta sjukfrånvaron, i synnerhet skolbiblioteken. Den biblioteksorganisation som förvaltningen tog över i samband med organisationsförändringen 2017 har visat sig inte täcka behov i skolbiblioteksverksamheten vilket fått konsekvenser i en för hög arbetsbelastning och kan vara en orsak till en högre sjukfrånvaro.

Arbete pågår för att minska beroendet av timavlönad personal vid oplanerad sjukfrånvaro, särskilt vid de mindre arbetsplatserna. En hög andel timavlönade påverkar kontinuitet och arbetsbelastning för ordinarie personal, vilket kan vara en bidragande orsak till den högre sjukfrånvaron. En översyn pågår av sambanden mellan arbetsorganisation, bemanning och schemaläggning.

Förvaltningen bedömer att uppföljningen av sjukfrånvaron, det systematiska arbetsmiljöarbetet och bemanningen i verksamheter på sikt kommer att förbättra arbetsmiljön, öka arbetshälsan och minska sjukfrånvaron.

Flera av kulturförvaltningens verksamheter samverkar med andra förvaltningar och under 2024 arbetar vi vidare med att stödja att samverkan fungerar positivt även utifrån perspektivet medarbetares arbetsmiljö.

Psykisk ohälsa ökar i samhället och det observeras även i våra verksamheter, vilket påverkar sjukfrånvaron. För 2024 planerar förvaltningen att öka sin kunskap inom området för att tidigt vidta åtgärder för att minska ohälsan. Det kan bli en handla om att öka kunskapen hos chefer när det gäller symptom och tidiga åtgärder.

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska.

Utfall 2021

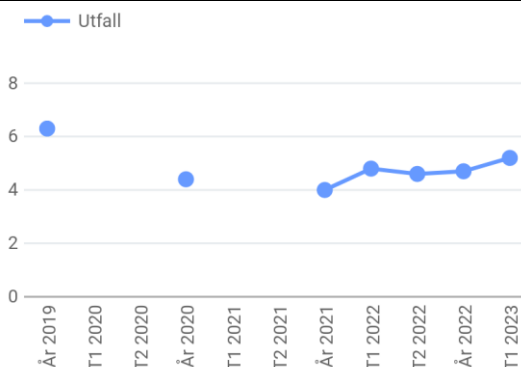
4

Utfall 2022

4,7

Utfall 2023

5,2

Så nås målet för indikatorn

Målvärdet för 2024 är på 5 procent. På några års sikt bedömer förvaltningen att andelen timavlönade kan minska till 4 procent.

Flera av förvaltningens verksamheter är beroende av timavlönad personal för att kunna erbjuda ett generöst utbud och öppettider på kvällar och helger och flera verksamheter är beroende av timavlönade vid oplanerad sjukfrånvaro. En hög andel timavlönade påverkar kontinuitet och arbetsbelastning för ordinarie personal, vilket påverkar arbetsmiljön och kan bidra till en högre sjukfrånvaro.

För att vara en attraktiv arbetsgivare, förbättra arbetsmiljön och bibehålla en hög kvalitet i verksamheten kommer förvaltningen fortsatt under 2024 att arbeta med att se över arbetsorganisation, bemanning och schemaläggning. En del av arbetet består av att se över möjligheterna till samordning mellan verksamhetsområden inom primärt kulturhuset. Pandemin har ökat den digitala utvecklingen och delvis skapat nya arbetssätt i verksamheter som kan bestå och på sikt påverka bemanningen och beroendet av timavlönade.

Vid längre vakanser använder förvaltningen andra anställningsformer.

3.3 Mänskliga rättigheter

Exempel på rättigheter som är aktuella i Kulturnämndens verksamheter är rätten till likabehandling och skydd mot diskriminering, rätten att vara delaktig i samhällsutvecklingen, jämställdhet för kvinnor och män samt flickor och pojkar, barnets rätt att få komma till tals, rätten att ta del av samhällets tjänster oavsett funktionsförmåga och nationella minoriteters rättigheter.

För att säkerställa rätten att vara delaktig i samhällsutvecklingen, och barnets rätt att få komma till tals har Kulturnämnden antagit rutiner för styrning utifrån barnkonventionen. För 2024 kommer det fortsatta arbetet med implementering av rutinerna ske. En fortbildning ska genomföras för nämndens förtroendevalda för att säkerställa kunskap i barnkonventionen och barnrätt och Borås Stads barnrättschecklista och barnkonsekvensanalys ska börja användas i handläggningen av nämndbeslut som direkt eller indirekt berör barn.

Förutom de fastslagna rutinerna tar förvaltningen stöd av Kulturnämndens barn- och ungdokumentprogram, barnrättschecklista samt barn- och ungdokumentens arbete i planering och genomförande av verksamheten. Mycket sker redan och sedan länge finns rutiner för elevinflytande genom en elevkår på Kulturskolan och Bibliotekens barn och ungdomsbibliotekarier arbetar aktivt med inflytande när det gäller mediainköp och evenemangsplanering.

För att säkerställa likabehandling och skydd mot diskriminering genomgår förvaltningens medarbetare en HBTQI+ diplomering i samarbete med RFSL Väst. Under 2024 kommer museernas och stödfunktionernas medarbetare genomföra utbildningen och efter det har alla kulturförvaltningens verksamheter diplomerats.

När det gäller tillgänglighet så följer verksamheternas hemsidor lagkraven. Tillgänglighetsdatabasen är uppdaterad med bilder, avstånd och mått, samt att webbar och trycksaker är tillgänglighetsanpassade.

Borås Stadsteater erbjuder syntolkade föreställningar. Verksamheten har under 2023 investerat i ny utrustning så att hörslingan på Stora scenen ska fungera bättre. Internt anlitar verksamheten även tolkcentralens skrivtolkar så att medarbetare med nedsatt hörsel kan delta på personaldagar och APT på samma villkor som övriga medarbetare. Kulturskolan fortsätter att utveckla kursverksamhet för målgruppen barn och unga med olika typer av funktionshinder och från 2024 kommer även barn i anpassad skola ta del av Kulåret. Bibliotekets samarbete med Funktionsrätt Borås och Synskadades riksförbund fortsätter under 2024 med bl a gemensamma aktiviteter.

För att säkerställa nationella minoriteters rättighet till kultur samverkar förvaltningen med Arbetslivsförvaltningen och ingår i stadens gemensamma arbete och arbetsgrupper. Då Borås är ett finskt förvaltningsområde arrangeras kontinuerligt olika typer av kulturarrangemang tillsammans med finska föreningar och samarbetspartners, bland annat visning av finsk film på Röda Kvarn, gästspel på Stadsteatern, visningar på finska på museerna och barnkulturfestivalen Mukulat.

De av Kulturförvaltningens medarbetare som ansvarar för konstnärliga beslut, inköp och urval har ett stort ansvar att tänka normkritiskt, rättighetsbaserat och inkluderande. På till exempel Konstmuseet, Borås museum och Textilmuseet pågår kvalitativa och reflekterande arbetsprocesser i syfte att utställningarna ska spegla samtiden och vara relevanta för fler besökare. Till exempel den textila sfären innehåller både historiska och samtida exempel på exkluderande och osunda ideal och maktstrukturer. Lika väl som goda exempel på hur mänskliga rättigheter så som representation, inkludering och hållbara arbetssätt kan bidra till ett samhälle som går i rätt riktning.

I Borås Stads gemensamma principer arbetar förvaltningen särskilt med principen om Bemötande. Publika möten har under 2023 deltagit i ett pilotprojekt för ett rättighetsbaserat arbetssätt, vilket innebär att arbeta efter sex perspektiv: icke-diskriminering och jämlikhet, delaktighet och inkludering, samt transparens och ansvar och kommer att implementera dessa kunskaper under 2024.

Borås Stads Välfärdsbokslut används som referensskälla i styrningen och planeringen för att skapa likvärdig möjlighet till deltagande av verksamheter och aktiviteter, samt stödja förvaltningens arbete med Socialt Hållbart Borås och alla barn och ungas rätt till en god start i livet.

3.4 Så här följer nämnden upp sitt uppdrag och ansvar

Kulturnämnden följer upp att grunduppdraget genomförs genom att ta del av kulturförvaltningens årliga verksamhetsplaner. Verksamhetsplanerna formuleras utifrån Kulturprogrammets tre strategier; Kultur i hela Borås, Bredda med kultur och Utmana med kultur samt Socialt hållbart Borås två effektmål som handlar om barns språkutveckling och meningsfull fritid.

Kulturprogrammet redovisas årligen i ett separat dokument som går som bilaga till Kulturnämndens årsredovisning. Aktiviteterna som genomförs för att nå Socialt hållbart Borås effektmål redovisas i den styrkedjan.

Kulturnämndens verksamheter redovisar även besöks-, deltagar-, utlåningsstatistik mm till branschorganisationer och myndigheter.

Stadsteaterns, Textilmuseet och Konstmuseets långsiktiga uppdrag med Västra Götalandsregionen redovisas även de som separata redovisningar.

De förtroendevalda kan även följa kulturförvaltningens verksamheter genom månatlig nämndinformation och att de står på sändlistan för pressmeddelanden.

3.4.1 Indikatorer

3.4.2 Verksamhetsmått

3.4.2.1 Folkbibliotek

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal folkbibliotek	11	11	11	11	11
Öppethållande timmar per vecka, folkbibliotek	374	360	391	430	430

Kulturnämnden föreslår att dessa båda mått tas bort då det inte fyller någon funktion för styrningen av verksamheten. Inget folkbibliotek är nedläggningsbotat så antalet är fortsatt konstant och måluppfyllelse av bibliotekens verksamhet mäts på mer kvalitativt och annat vis än genom öppettider.

3.4.2.2 Egen organisation

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Andel kulturaktiviteter för barn och unga, %.	52	51	57	55	55

Kulturnämnden vill lägga till en text om "exklusive all verksamhet Kulturskolan" för att förtydliga förståelsen av måttet

3.4.2.3 Biblioteksverksamhet

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal medialån biblioteken i Borås	836 215	683 803	795 641	700 000	700 000

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal medialån skolbiblioteken i Borås	194 731	197 647	203 572	250 000	250 000
Antal besökare biblioteken i Borås	490 346	303 487	466 652	600 000	500 000

Kulturnämnden vill lägga till två mått: Antal besökare under Meröppet tid och andel aktiva låntagare

3.4.2.4 Museiverksamhet och kulturminnesvård

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal besökare Borås museum	21 048	21 094	28 086	25 000	25 000
Antal besökare Textilmuseet	34 089	30 794	64 576	50 000	50 000

3.4.2.5 Konst och utställningsverksamhet

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal besökare Konstmuseet	21 230	89 513	53 912	25 000	25 000

Kulturnämnden vill lägga till mått "antal besökare utställningar utanför Konstmuseets lokaler"

3.4.2.6 Teaterverksamhet

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal besökare Stadsteatern	6 126	4 892	12 770	20 000	20 000

3.4.2.7 Kulturskola

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal elever Kulturskolan	6 618	1 990	2 200	2 100	2 100

Kulturnämnden vill lägga till mått Lägga till mått "Antal elever i öppen verksamhet (lovverksamhet, drop-in-verksamhet, verksamheten på mötesplatser)" samt lägga till text att det är kursplatser och ej unika elever.

3.4.2.8 Filmverksamhet

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal besökare Röda Kvarn	6 440	3 814	6 987	11 500	11 500

3.4.2.9 Kulturhuset

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal besökare Kulturhuset	225 483	122 109	251 602	330 000	330 000

3.5 Samarbeten för att klara nämndens uppdrag och ansvar

Kulturnämnden samarbetar med flera externa aktörer och övriga nämnder i verksamheterna.

Fritid- och folkhälsonämnden; samverkan och samlokalisering i Mötesplatserna Norrbyhuset, Hässlehuset, Sjöbohuset och Kristineberg, i utvecklingen av Scen för populärmusik och i deltagardrivna gemensamma projekt.

Samhällsbyggnad- och Tekniska nämnden; Samverkan kring gestaltade livsmiljöer, Urban Talks, Viskans Park, Förstudie om nytt Konstmuseum mm

Grundskolenämnden; Skolbiblioteken, kulturskoleverksamhet, Kultur i skolan och konstnärliga gestaltungsprojekt.

Förskolenämnden; Bibliotek och språkutvecklande aktiviteter på familjecentralerna och Språkhallen, minibibliotek på runt 200 förskoleavdelningar och samarbete kring litteraturprofilerade förskolor. Kultur i förskolan, konstnärliga gestaltungsprojekt.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden; Skolbiblioteken, kulturskoleverksamhet med bl.a. Estetiskt program på Bäckängsgymnasium och Kultur i skolan, konstnärliga gestaltungsprojekt, ungt entreprenörskap.

Arbetslivsnämnden; samarbete med kulturaktiviteter finskt förvaltningsområde och nationella minoriteter samt etniska föreningar.

Lokalförsörjningsnämnden; Konstprojekt vid ny- och ombyggnation och Vård och underhållsplanen för De kulturhistoriska museerna. Utvecklingen av scen för populärmusik.

Servicenämnden; Installation, vård och underhåll av stadens offentliga konst

- Samarbeten med fastighetsägare, olika näringslivsrepresentanter och Sparbankstiftelsen kring destinationsutveckling genom skulpturstaden, Street art och andra konstprojekt i det offentliga rummet.
- Textilmuseet samverkar i Textile Fashion Center och driver det regionala nätverket Folk och Form.

- Avtal med Regionteater Väst för skolföreställningar.
- Samarbete med föreningsliv och näringsliv i enskilda projekt, till ex Förintelsens minnesdag och inom projektet Gatukultur samt Kultur för äldre.
- Borås Stadsteater samarbetar med Riksteatern och Riksteater Väst för en turnéproduktion år 2024. Samproduktionen syftar till att utveckla och stärka den samtida cirkusens uttryck, spridning och etablering i Västra Götaland.

Nämnden har även flera och nära samarbeten med kommunalförbundet Boråsregionen och Västra Götalandsregionen; koncernavdelning kultur samt förvaltningen för kulturutveckling. För de tre institutionerna Stadsteatern, Konstmuseet och Textilmuseet finns avtalsstyrda långsiktiga uppdrag med Västra Götalandsregionens kulturnämnd.

4 Kommunfullmäktiges fokusområden

4.1 Ett Borås präglat av samarbete, hållbarhet och mänskliga rättigheter

4.1.1 Bidra till ett Borås präglat av samarbete och social hållbarhet

Så här bidrar nämnden till Kommunfullmäktiges fokusområden

1. Genom det förvaltningsövergripande arbetet med Socialt Hållbart Borås; En god start i livet och Områdesutveckling.
2. Genom läsfrämjande och språkutvecklande arbete för barn och unga
3. Genom bidrag till studieförbunden för projekt som stödjer ett Socialt hållbart Borås

Så här följer nämnden upp att den bidrar till Kommunfullmäktiges fokusområden

Via Socialt hållbart Borås uppföljningssystem

Samarbeten för att bidra till Kommunfullmäktiges fokusområden

Delaktighet i Socialt hållbart Borås arbete med En god start i livet. Förvaltningschef deltar i ledningsgruppen, och verksamhetschefer och medarbetare från Biblioteken, Kulturskolan och Publika möten deltar i olika arbetsgrupper och styrgrupper.

4.2 Ett Borås med möjlighet till delaktighet och inflytande, rik kultur meningsfull fritid

4.2.1 Bidra till att Boråsarna kan ta del av rik kultur och meningsfull fritid

Så här bidrar nämnden till Kommunfullmäktiges fokusområden

Genom att arbeta för målbilden att ”Kulturen berikar Boråsarens liv med nationell och internationell lyskraft” och leda verksamheterna utifrån strategierna Kultur i hela Borås, Bredda med kultur och Utmana med kultur (styrdokument Kulturprogram 2020-2023 med framåtblick)

Så här följer nämnden upp att den bidrar till Kommunfullmäktiges fokusområden

Genom nämndinformation och verksamhetsplaner
Genom verksamhetsmättet Andel kulturaktiviteter för barn och unga
Genom indikator om styrning av Barnkonventionen

Samarbeten för att bidra till Kommunfullmäktiges fokusområden

Verksamhets- och branschspecifika samarbeten
Kommunalförbundet Boråsregionen och kranskommunerna
Västra Götalandsregionens aktörer och avdelningar

5 Resurser

5.1 Resultat

5.1.1 Ekonomiskt sammandrag (Tkr)

Post	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024:1
Summa intäkter	33 057	30 651	30 651	30 144
Summa kostnader	-229 159	-236 551	-236 551	-240 444
Buffert (endast i budget)	0	-2 000	0	-2 000
Nettokostnader	-196 102	-207 900	-206 720	-212 300
Kommunbidrag	196 800	207 900		212 300
Resultat jämfört med kommunbidrag	698	0	1 180	0
Ackumulerat resultat	8 515	8 515		8 515
Nettoinvesteringar				

5.2 Ekonomiska förutsättningar

Budget 2024 - planeringsunderlag

Nämndbidrag 2024

Kulturförvaltningens nämndbidrag för 2024 är fastställt till 212 300 tkr.

Nämndbidragsuppräkningsen inför 2024 är 4 421 tkr. Enligt info från budget och controllerchef sker en effektivisering på 1%, som är inräknad i totalen. Löneuppräkningsen inför 2024 är kalkylerad till 3,3%. PO kommer att öka med 1,22% till totalt 46,4%.

De aviserade hyreskostnaderna så ryms ökningarna för internhyran i nämndbidragsuppräkningsen. Kulturnämnden får dock en kraftig hyreshöjning för de externa lokalerna vi hyr av Kanico som det äskas medel för att täcka. Dessutom anmäler kulturnämnden om äskande av medel för redan kända och/eller avtalade kostnadsökningar:

- Kompensation för ökad hyra extern fastighetsägare 1 500 tkr
- Hyreskompensation för det nya Sjöbohuset, hyran beräknas öka med 1200 tkr
- Hyreskompensation för hyran Lorensbergsgården, beroende på hur LFF ställer sig till om lokalen är en evakueringslokal eller inte, 600 tkr

Skolbiblioteksverksamhet på den nya skolan Fredriksborgskolan på Gässlösa för 2,0 tjänster 50% (under 2024) och mediebudget 720 tkr

Hyreskompensation efter åtgärder kring tillgänglighet och arbetsmiljö på Konstmuseet 185 tkr

Ökat stöd till stadens kulturföreningar genom att höja budgeten till årsbidrag med 140 tkr

Finansiering av det nya moderniserade arrangörsbidraget som Kulturnämnden beslutade om juni 2023 i syfte att fler kulturevenemang ska arrangeras i Borås 140 tkr

Äskanden 2024 investering

- Konstnärlig gestaltning enligt 1% regeln. Som innebär 1,2% av investerade medel i ny- och ombyggnationer 2024
- Konstbiennalen 2 000 tkr
- Konstinköp Konstmuseet och Textilmuseet 1 200 tkr
- Förvaltningsövergripande investeringar 1 500 tkr

5.3 Verksamhet 2024

Tkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024:1
Kulturnämnden				
Intäkt	0	0	0	0
Kostnad	-1 214	-1 485	-1 485	-1 541
Nettokostnad	-1 214	-1 485	-1 485	-1 541
Kulturadministration				
Intäkt	60	0	0	0
Kostnad	-9 926	-10 348	-10 348	-9 579
Nettokostnad	-9 866	-10 348	-10 348	-9 579
Biblioteksverksamhet				
Intäkt	4 400	1 450	1 450	1 722
Kostnad	-59 866	-59 717	-59 717	-61 456
Nettokostnad	-55 466	-58 267	-58 267	-59 734
Museiverksamhet				
Intäkt	8 749	8 297	8 297	8 216
Kostnad	-32 437	-32 858	-32 858	-33 216
Nettokostnad	-23 688	-24 561	-24 561	-25 000
Konst och utställningsverksamhet				
Intäkt	1 768	1 240	1 240	1 232
Kostnad	-14 854	-12 798	-13 348	-13 043
Nettokostnad	-13 086	-11 558	-12 108	-11 811
Teaterverksamhet				
Intäkt	12 064	15 256	15 256	14 773
Kostnad	-39 616	-44 080	-44 080	-44 644
Nettokostnad	-27 552	-28 824	-28 824	-29 871
Publika möten				
Intäkt	1 372	1 254	1 254	1 306
Kostnad	-10 079	-10 168	-10 168	-10 515
Nettokostnad	-8 707	-8 914	-8 914	-9 209
Stöd till studieorganisationerna				
Intäkt	0	0	0	0
Kostnad	-3 393	-3 500	-3 500	-3 400
Nettokostnad	-3 393	-3 500	-3 500	-3 400

Tkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024:1
Stöd till övrig kulturverksamhet				
Intäkt	0	0	0	0
Kostnad	-4 556	-4 465	-4 735	-4 465
Nettokostnad	-4 556	-4 465	-4 735	-4 465
Kulturskolan				
Intäkt	4 706	3 155	3 155	2 895
Kostnad	-43 294	-46 010	-46 010	-47 070
Nettokostnad	-38 588	-42 855	-42 855	-44 175
Skolbibliotek				
Intäkt	0	0	0	0
Kostnad	-9 986	-11 122	-11 122	-11 515
Nettokostnad	-9 986	-11 122	-11 122	-11 515
Buffert				
Intäkt	0	0	0	0
Kostnad	0	-2 000	0	-2 000
Nettokostnad	0	-2 000	0	-2 000
Intäkt				
Kostnad				
Nettokostnad				
Intäkt				
Kostnad				
Nettokostnad				
Totalt				
Intäkt	33 119	30 652	30 652	30 144
Kostnad	-229 221	-238 551	-237 371	-242 444
Nettokostnad	-196 102	-207 899	-206 719	-212 300

5.3.1 Kulturnämnden

Verksamheten består av Kulturnämndens förtroendevalda samt Kulturnämndens administration och nämndsekreterare.

5.3.2 Kulturadministration

Verksamheten består av Kulturförvaltningens centrala administration i form av förvaltningschef, HR, ekonomi och IT. Här ligger även kostnader för digitalisering, förvaltningsövergripande administrativa kostnader för system, korthantering mm samt bidraget som ska slussas vidare till Boråsregionen för att delfinansiera en gemensam finansieringslots.

5.3.3 Biblioteksverksamhet

Biblioteken i Borås liksom övriga Borås Stads verksamheter står inför effektiviseringar 2024, utöver den planerade effektiviseringen tar biblioteken även höjd för minskade intäkter från förseningsavgifter utifall förslaget om med ett gemensamt regelverk att Knallebiblioteket blir verklighet.

För att klara utmaningarna med så liten påverkan som möjligt på allmänhetens biblioteksservice drar Biblioteken i Borås ned personalstyrkan med totalt 1.0 tjänst som tas från de olika närbiblioteken på serviceorterna. De biblioteken har/är på väg att få Meröppet och tillgången till biblioteken blir därmed fortsatt god. Dock går det inte att fortsätta med lika generösa bemannade öppettider som idag utan lördagsstängt föreslås vid dessa bibliotek (men som sagt, tillgång till lokalen finns genom Meröppet).

Utöver detta ser biblioteken över sitt användande av timanställda och försöker att minimera detta. Efter sommaren görs en analys av hur sommaren har klarats av personalmässigt och vad sommarvikarierna har kostat för att utvärdera om semesterperioder kan vara ett sätt att kapa kostnader.

Skulle de här åtgärderna inte räcka kan det behöva skäras ned även på mediebudget, programbudget och eventuellt även ytterligare lite på personalbudgeten, något som i så fall skulle innebära en neddragning med 0,25 tjänst även på Sjöbo bibliotek, med lördagsstängt som konsekvens även där.

Går inte bibliotekens hyresäskanden igenom kommer det att bli betydligt allvarigare konsekvenser, beroende på hur mycket/lite som går igenom. I värsta fall kommer flera bibliotek att behöva stängas och ett flertal tjänster att behöva dras in.

5.3.4 Museiverksamhet

Effektiviseringar som införs i verksamheten drabbar i första hand program- och utställningsbudgetarna. De senare planeras ofta lång tid i förväg varför det kan vara svårt att göra de justeringar som krävs, då avtal redan är ingångna. Verksamheten kan komma att behöva hålla delar av eller hel tjänst vakant 2024 för att planerade utställningar ska kunna genomföras.

Verksamheten har även fått minskade hyresintäkter vid Borås museum då Västra Götalandsregionen från november 2023 har sagt upp hälften av de lokaler som tidigare disponerats. För att balansera effektiviseringar och minskade hyresintäkter avser verksamheten söka externa medel och partnerskap, som tidigare, men även försöka öka på intäkter via exempelvis nya uthyrningar och evenemang.

5.3.5 Konst o utställningsverksamhet

Effektiviseringar på en underfinansierad verksamhet drabbar såväl besökare, personal och det fria kulturlivet genom minskade arbetstillfällen, det är svårt för bildkonstnärerna som redan är de kulturarbetare med lägsta inkomsterna. Att visa stora internationella utställningar och biennaler har blivit kostsammare med ökade kostnader för produktion, transporter, medverkans- och utställningsersättningar för konstnärer.

Verksamheten har inte kompenseras för ökade kostnader vilket har medfört att personalen pressas till det yttersta för att kunna erbjuda boråsarna kvalitativa upplevelser.

Budget för Konstbiennalen Borås Art Biennial har inte heller ökat på många år vilket gör att det är svårt för verksamheten att leva upp till förväntningar om publikdragande spekulativa verk i centrum.

Genom att konstmuseet nu ingår i samverkansmodellen har verksamheten fått ett statligt stöd på 400 tkr, dessa medel är ett välbehövligt tillskott men riskerar att ätas upp av effektiviseringar samt ökade hyror om inte hyreskompensation beviljas.

5.3.6 Teaterverksamhet

Stadsteatern möter effektiviseringen genom att osthyvla i driftskostnaderna, minska på inköp och på

viss programverksamhet.

5.3.7 Publika möten

Minskat nämndbidrag innebär för verksamheten ett minskat publikt utbud. Prioriteringen av barn och unga innebär dock att det är utbudet för vuxna och äldre som påverkas negativt.

5.3.8 Stöd till studieorganisationerna

Bidragssumman till stödet till Studieorganisationer minskas med 100 tkr som en konsekvens av de effektivisering som genomförs.

5.3.9 Stöd till övrig kulturverksamhet

Äskande om ökad bidragspott med 140 tkr och om nytt arrangörsbidrag 140 tkr.

Borås har viktigt och aktivt föreningsliv för kultur och bidragsbudgeten för de årsbidrag som föreningslivet söker har urholkats och legat på samma nivå de senaste åren. Samtidigt har föreningarnas kostnader ökat och fler föreningar kommer till.

De senaste två åren har Kulturnämnden beviljat medel ur bufferten, för att inte behöva sänka föreningarnas årsbidrag och önskar nu komma till rätta med detta genom att på ett par års sikt, nå en årsbidragsbudget i balans.

Kulturnämnden beslutade i juni 2023 att modernisera nämndens projekt -och arrangemangsbidrag (dnr KUN 2023-00063). I beslutet låg även att äska om 280 tkr för att skapa en bidragsbudget som stödjer beslutet så att fler kan arrangera musik och kulturevenemang i Borås. Med anledning av den ekonomiskt ansträngda situationen halveras äskandet till 140 tkr för 2024.

5.3.10 Kulturskolan

Kulturskolan

Effektiviseringar som införs i verksamheten 2024 drabbar i slutändan barn och unga. Kulturskolan har sedan tidigare budgetarbete 2020 inte haft möjligheten att återanställa vakanta lärartjänster, vilket vi nu ser konsekvenser av i form av många sökande till ämnen som piano och gitarr. Kulturskolan kan inte erbjuda kursplats till alla sökande, vilket är en fråga som behöver analyseras och ses över under 2024. Ett pågående arbete är att se över möjligheten till utökad gruppundervisning som undervisningsform för att nå fler barn och unga. Vidare kan höjda avgifter för säljande verksamhet ses över, dock finns det ett tak för vad som är rimligt om försäljningen ska fortgå då kulturskolan riskerar att tappa uppdrag inom grundskolan.

Andra effekter som kommer bli av effektiviseringen är att verksamheten inte kan tillsätta vakanta tjänster samt inte återbesätta vikariat fullt ut. Vidare är möjligheten till vuxenundervisning en fråga som behöver lyftas och ses över, alternativt höja avgiften, då den idag är kraftigt subventionerad.

Att kulturskolan är beroende av externa projektmedel från till exempel Statens Kulturråd, Socialt hållbart Borås samt EFS blir tydliga i tider av effektiviseringar.

5.3.11 Skolbibliotek

Skolbiblioteken i Borås har en väldigt låg bemanningsgrad, något som redan idag påverkar måluppfyllnaden gentemot Skolbiblioteksprogrammet, liksom bibliotekariernas arbetsmiljö då de oftare än inte har tjänster uppdelade på ett antal olika bibliotek.

Bokbussen som används för att uppfylla lagstiftningen om skolbibliotek även på småskolorna är nu 12 år gammal och kommer inom några år att behöva ersättas, biblioteken äskar inte för detta inför 2024,

men vill ändå lyfta frågan redan nu.

Hösten 2024 öppnar den Fredriksborgsskolan på Gässlösa. På den nya F- 9 skolan ska stadens kommunikationsklasser samlas. Dessa elever har behov och är stora användare av skolbibliotekets stöd och resurser. Kulturnämndens bedömning är att när skolan har fullt elevantal behövs två skolbibliotekarier för att klara uppdraget (1 200 tkr), men för 2024 äskas om halva kostnaden då skolan inte öppnar förrän HT-24)

Mediebudgeten uppgår till 120 tkr, då medier till elever i kommunikationsklasser är dyrare.

Skolbiblioteksorganisationen är redan hårt pressad och underfinansierad, ett faktum som Kulturnämnden lyft i tidigare budgetar.

Effektiviseringskravet inför 2024 kommer att tas från en redan skral mediebudget. Under 2024 kommer skolbiblioteksreformen att utvärderas vilket kan ge goda underlag för framtida beslut kring organisation och uppdrag.

6 Investeringar

6.1 Sammanställning Investeringsvolymer

	Godkä nd utgift	Utgift tom 2022	Total budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Investeringar årliga anslag			2 700	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700
Investeringar som löper över flera år	4 200	0	22 346	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Summa	4 200	0	25 046	4 700	4 700	4 700	4 700	4 700

6.2 Investeringar, årliga anslag

Projekt	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Förvaltningsövergripande investeringar	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Konstinköp Konstmuseet och Textilmuseet	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Summa	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700

Förvaltningsövergripande investeringar

1 500 tkr äskas för förvaltningens mindre investeringar, såsom inköp av inventarier mm. Medlen används för att kunna åtgärda behov som uppstår hos verksamheterna på kortare varsel under innevarande budgetår.

Konstinköp till Konstmuseet och Textilmuseet

1 200 tkr äskas för inköp av konst till Textilmuseet och Konstmuseet.

6.3 Investeringar som löper över flera år

Projekt	Godkänd utgift	Utgift tom 2022	Total budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Projekt-status
Konstnärlig gestaltning enligt 1%-regeln			16 193						3
Konstbiennalen			1 953	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	3
Biblioteksdatasystem	1 000	0	1 000						3
Textilmuseet basutställning	1 500	0	1 500						3
Sjöbohuset hyllsystem	1 000	0	1 000						3
Sandareds bibliotek meröppet	700	0	700						3
Summa	4 200	0	22 346	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Projektering

3: Investeringen pågår

4: Klart för ekonomisk slutredovisning

Konstmuseet

Konstnärlig gestaltning enligt 1% regeln

1%-regeln innebär att en procent av budgeten avsätts till konstnärlig gestaltning vid ny- om- och tillbyggnationer av kommunens fastigheter. Dessutom avsätts 0,2% för underhåll av investeringarna. Gestaltungsuppdragen utlyses i enlighet med LOU och sker genom en lång urvalsprocess som tar cirka två år /projekt från annonsering, intresseanmälningar, juryarbete, skisstid och produktionstid. Gestaltungsprojekten pågår under flera år därför kommer det alltid att finnas ett visst överskott i investeringsbudgeten.

Konstbiennalen

2 000 tkr äskas för genomförande av nästa Konstbiennial. Konstnärlig gestaltning enligt 1% regeln och Konstbiennalen är ackumulerande investeringsprojekt. Detta innebär att det som är kvar på investeringsprojektet vid årets slut följer med till det kommande året.

Redan beslutade investeringar som flyttas över till 2024

Nytt biblioteksdatasystem

Bibliotekens IT-system läggs ned och det innebär att ett nytt system behöver upphandlas. Detta sker i samverkan med övriga kommuner i Boråsregionens kommunalförbund. 1 000 tkr är investeringsanslaget.

Sjöbohuset hyllsystem

1 000 tkr är avsatt i budget.

Meröppet Sandareds bibliotek

För att öka tillgängligheten till biblioteket i Sandared görs en liknande satsning som gjorts på andra bibliotek. 700 tkr avsätts för ändamålet.

Textilmuseet basutställning

1 500 tkr är avsatt för Textilmuseets nya basutställning